

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з навчальної дисципліни „ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ”
для студентів напряму підготовки 6.030401 «Правознавство»,
6.030401і «Правознавство»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль 1

Поняття та основні категорії права Європейського Союзу. Генезис, природа та інституційна система Європейського Союзу

Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Угода щодо створення Європейського стабілізаційного механізму (European Stability Mechanism) 2010 р.

Глосарій основних термінів і понять (далі Глосарій): паневропеїзм, європоцентризм, європейська ідентичність, європейська інтеграція, План Шумана 1950 р. (Schuman Declaration), Паризький договір 1951 р., Римські договори 1957 р. (Treaties of Rome), Єдиний Європейський Акт 1986 р., Маастрихтський договір 1992 р., Договір про створення Європейського економічного простору 1992 р., Амстердамський договір 1997 р., Ніццький договір 2000 р. (Treaties of Nice), Європейський конвент 2001 р., Конституція Європейського Союзу 2004 р., Лісабонський договір 2007 р. (Treaties of Lisbon), Угода щодо створення Європейського стабілізаційного механізму (European Stability Mechanism) 2010 р.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання:
  - 3.1. Доповнити таблицю на тему «Символи Європейського Союзу»:

Гімн	
Прапор	
Офіційні мови	
Девіз	
Офіційний день Європи	

- 3.2. Розробити структурно-логічну схему «Європейська інтеграція: поняття та історичний розвиток» або «Передумови виникнення Європейських Співтовариств».

- 3.3. Доповнити таблицю на тему «Важливі етапи європейської інтеграції»:

ДАТА	ПОДІЯ
1950 р.	План Шумана.
1951 р.	
1957 р.	
1959 р.	
1965р.	
1968 р.	
1970 р.	
1979 р.	
1986 р.	
1992 р.	
1997 р.	
2001 р.	
2002 р.	Запровадження спільної валюти євро в 12 країнах-членах.
2004 р.	
2007 р.	
2009 р.	
2010 р.	
2011 р.	

4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
1. В якому році заснували Раду Європи?
    - а) 1949;
    - б) 1951;
    - в) 1960;
    - г) 1967;
    - д) 1970.
  2. В якому місті знаходиться штаб-квартира Ради Європи?
    - а) Париж;
    - б) Рим;
    - в) Лондон;
    - г) Страсбург;
    - д) Ліон.
  3. В якому році було підписано Договір про Європейське співтовариство вугілля і сталі?
    - а) 1949;
    - б) 1951;
    - в) 1960;
    - г) 1967;
    - д) 1970.
  4. В якому році було створено Європейську асоціацію вугільної торгівлі?
    - а) 1949;
    - б) 1951;
    - в) 1960;
    - г) 1967;
    - д) 1970.
  5. В якому році було підписано Договір про Європейський Союз?
    - а) 1990;
    - б) 1991;
    - в) 1992;
    - г) 1993;
    - д) 1994.
  6. В якому році був підписаний Лісабонський установчий договір ЄС?
    - а) 2000;
    - б) 2001;
    - в) 2002;
    - г) 2005;
    - д) 2007.
  7. В якому році було підписано Договір про Європейське Співтовариство з атомної енергії?
    - а) 1949;
    - б) 1950;
    - в) 1957;
    - г) 1958;
    - д) 1962.
  8. У своїй промові в 1946 р. Вінстон Черчилль закликав до створення:
    - а) Сполучених Штатів Європи;
    - б) Європейського економічного співтовариства;
    - в) Європейського товариства вугілля і сталі;
    - г) Європейського оборонного союзу;
    - д) Ради Європи.
  9. Міністром закордонних справ якої країни був Робер Шуман?
    - а) Великої Британії;
    - б) Франції;
    - в) США;
    - г) Бельгії;
    - д) Німеччини.
  10. Головною метою Європейського Економічного Співтовариства є:

- а) Створення спільного ринку та координація економічної політики держав-членів, розвиток економіки, посилення стабільності, послідовне підвищення життєвого рівня та зближення держав-членів;
  - б) Створення спільного ринку та координація військової політики держав-членів та зближення держав-членів;
  - в) Створення єдиного фінансового ринку;
  - г) Вирішення економічних питань спільними зусиллями держав-членів;
  - д) Створення домінуючого економічного і соціального становища держав-членів у Європі і світі.
11. Метою Євроатому є:
- а) Підвищення життєвого рівня в державах-членах і розвиток взаємообміну з іншими країнами шляхом створення необхідних умов для розвитку атомної промисловості;
  - б) Розвиток високотехнологічних рішень для розвитку атомної енергетики;
  - в) Взаємодія держав-членів в галузі обміну технологіями і розвитку атомної енергетики;
  - г) Встановлення монополії на використання атомної енергетики в Європі;
  - д) Створення домінуючого економічного і соціального становища держав-членів у Європі.
12. Який акт, прийнятий у 1986 році, є модифікацією трьох попередніх установчих договорів Співтовариств і містить угоду держав-членів про запровадження спільної європейської закордонної політики, яка закладає юридичну основу для європейської політичної еооперації?
- а) Основний Європейський Акт;
  - б) Єдиний Європейський Акт;
  - в) Маастрихтський договір;
  - г) Локарнський договір;
  - д) Гаазький Регламент.
13. Як називався тимчасовий міжурядовий орган, для підготовки проекту Конституційного договору ЄС, у 2001 році в місті Лаакен?
- а) Генеральний Директорат;
  - б) Тимчасовий Директорат;
  - в) Європейський Консиліум;
  - г) Європейський Конвент;
  - д) Європейський Конституційний Директорат.
14. За Лісабонським Договором посада Високого представника ЄС із загальної зовнішньої політики і політики безпеки об'єднується з постом:
- а) Європейського комісара з зовнішніх відносин і європейської політики добросусідства;
  - б) Європейського комісара з прав людини;
  - в) Європейського комісара з питань оборони;
  - г) Європейського комісара з усунення терористичних загроз;
  - д) Європейського комісара з внутрішніх справ.
15. Лісабонський Договір вводить нову систему голосування в Раді Міністрів і усуває знамениту триопорну систему ЄС. Замість цього, як було передбачено Конституційним Договором ЄС, Лісабонський Договір фіксує виключну, загальну і...:
- а) допоміжну компетенцію ЄС;
  - б) оборонну компетенцію ЄС;
  - в) захисну компетенцію ЄС;
  - г) спеціальну компетенцію ЄС;
  - д) особливу компетенцію ЄС.
16. Яку юридичну силу, за Лісабонським Договором, має Хартія основних прав ЄС?
- а) має таку ж юридичну силу, як і установчі договори ЄС;
  - б) має юридичну силу актів вторинного права ЄС;
  - в) має юридичну силу законів національного права держав-членів;
  - г) має юридичну силу конституційних актів держав-членів;
  - д) має юридичну силу Декретів Ради ЄС.
17. Договір про Європейський Союз затвердив триопорну структуру ЄС:
- а) Європейське Співтовариство (раніше – Європейське Економічне Співтовариство. Європейське Співтовариство з атомної енергії та Європейське Співтовариство вугілля та сталі);
  - б) Співробітництво в оборонній галузі;
  - в) Співробітництво в галузі закордонних справ і безпеки;
  - г) Співробітництво в фінансовій галузі;
  - д) Співробітництво з юстиції та поліції в кримінальних справах.

18. Державами-засновниками Європейського співтовариства вугілля і сталі крім Франції, Німеччини і Люксембургу були:

- а) Бельгія;
- б) Італія;
- в) Нідерланди;
- г) Іспанія;
- д) Велика Британія.

19. Ніцька Декларація 2000 року, крім чіткого розподілу повноважень і компетенцій між ЄС та державами-членами, визначила такі основні напрямки подальших конституційних реформ в ЄС:

- а) Визначення статусу Хартії основних прав ЄС;
- б) Відміна прийнятих раніше установчих договорів ЄС;
- в) Консолідація і кодифікація існуючих установчих договорів ЄС;
- г) Послаблення ролі національних парламентів держав-членів ЄС;
- д) Посилення ролі національних парламентів держав-членів ЄС.

20. Крім преамбули, змін до договору про Європейський Союз і змін до договору про Європейське Співтовариство, до складу Лісабонського Договору входять:

- а) Перехідні положення;
- б) Вірчі грамоти;
- в) Прикінцеві положення;
- г) Протоколи;
- д) Декларації держав-членів.

Джерела і література: [1], [2], [13], [15], [20], [26], [28], [29].

Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів

Питання для самостійного опрацювання:

1. Дія норм європейського права у часі та просторі.
2. Юрисдикція співтовариств та право Європейського Союзу.
3. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів.
4. Розподіл повноважень між Співтовариством і державами-членами.
5. Пряме застосування права Європейського Союзу.

Глосарій: право Європейського Союзу, *acquis communautaire*, принципи права Європейського Союзу, *lex posterior derogat priori*, первинне право Європейського Союзу, вторинне право Європейського Союзу, регламенти Європейського Союзу, директиви Європейського Союзу, рішення Європейського Союзу, рекомендації Європейського Союзу, висновки Європейського Союзу.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання:
  - 3.1. Заповнити таблицю на тему «Система джерел права Європейського Союзу»:

ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄС		

- 3.2. Доповнити таблицю на тему «Система принципів права Європейського Союзу»:

Загальні принципи	Спеціальні принципи

4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
1. Який орган може скасувати національний закон в ЄС?
    - а) Європейський Суд Правосуддя;
    - б) Рада ЄС;
    - в) Європейська комісія;
    - г) Національний орган відповідно до внутрішнього законодавства;
    - д) Європейський Парламент.
  2. Вертикальна пряма дія має місце коли:
    - а) установчі договори ЄС покладають обов'язок лише на державу-члена ЄС;
    - б) обов'язок покладено на індивідів;
    - в) обов'язок покладено на інститути ЄС;
    - г) обов'язок покладено на міжнародні організації;
    - д) всі відповіді вірні.
  3. Горизонтальна пряма дія має місце коли:
    - а) установчі договори ЄС покладають обов'язок лише на державу-члена ЄС;
    - б) обов'язок покладено на індивідів;
    - в) обов'язок покладено на інститути ЄС;
    - г) обов'язок покладено на міжнародні організації;
    - д) всі відповіді вірні.
  4. Яку пряму дію можуть мати регламенти?
    - а) Горизонтальну;
    - б) Вертикальну;
    - в) Вертикальну і горизонтальну;
    - г) Не мають прямої дії;
    - д) Мають спеціальну пряму дію.
  5. Регламент не може мати прямої дії, якщо:
    - а) його сформульовано нечітко;
    - б) він стосується обов'язків держав-членів;
    - в) він стосується обов'язків індивідів;
    - г) він стосується обов'язків міжнародних організацій;
    - д) всі відповіді вірні.
  6. Стаття 340 Договору про діяльність ЄС розрізняє договірну та ... відповідальність ЄС. Зазначте пропущене.
    - а) Директивну;
    - б) Регламентну;
    - в) Спеціальну;
    - г) Особливу;
    - д) позадоговірну .
  7. Привілейованим позивачем за законодавством ЄС є:
    - а) держави-члени ЄС;
    - б) Рада Міністрів;
    - в) Європейська Комісія;
    - г) Європейський Парламент;
    - д) Всі вищезазначені.
  8. Непривілейованим позивачем за законодавством ЄС є:
    - а) держави-члени ЄС;
    - б) Рада Міністрів;
    - в) Європейська Комісія;
    - г) Європейський Парламент;
    - д) індивіди.
  9. Договірна відповідальність може мати місце за наявності:
    - а) контракту між ЄС та індивідом;
    - б) висновків Європейського Суду Правосуддя;
    - в) висновків національного органу держави-члена;
    - г) висновків Ради ЄС;
    - д) висновків Європейської Комісії.
  10. За зразок системи судового перегляду було взято відповідні положення:
    - а) англійського кримінального права;
    - б) бельгійського трудового права;

- в) німецького господарського права;
  - г) голандського цивільного права;
  - д) французького адміністративного права.
11. Який орган може перевіряти діяльність інститутів ЄС з метою визначення дійсності їх актів?
- а) Європейський Суд Правосуддя;
  - б) Рада ЄС;
  - в) Європейська комісія;
  - г) Національний орган відповідно до внутрішнього законодавства;
  - д) Європейський Парламент.
12. Моністичний метод інкорпорації міжнародних угод полягає в тому, що:
- а) інкорпорація міжнародної угоди відбувається у вигляді прийняття окремого закону;
  - б) міжнародна угода набирає чинності та автоматично стає частиною національної правової системи одразу після ратифікації;
  - в) міжнародна угода набирає чинності через місяць після ратифікації;
  - г) міжнародна угода набирає чинності з 1 січня наступного року після ратифікації;
  - д) міжнародна угода набирає чинності після прийняття окремого закону та погодження національним парламентом.
13. Дуалістичний метод інкорпорації міжнародних угод полягає в тому, що:
- а) інкорпорація міжнародної угоди відбувається у вигляді прийняття окремого закону;
  - б) міжнародна угода набирає чинності та автоматично стає частиною національної правової системи одразу після ратифікації;
  - в) міжнародна угода набирає чинності через місяць після ратифікації;
  - г) міжнародна угода набирає чинності з 1 січня наступного року після ратифікації;
  - д) міжнародна угода набирає чинності після прийняття окремого закону та погодження національним парламентом.
14. Важливою додатковою умовою прямої дії директив є:
- а) директива має бути ясною та недвозначною;
  - б) директива має бути безумовною;
  - в) наявність заподіяної шкоди;
  - г) чинність директиви не повинна залежати від подальших дій з боку інститутів ЄС або держав-членів;
  - д) закінчення терміну їх імплементації.
15. Принцип правової певності поділяється на 2 специфічні субпринципи:
- а) зворотної дії та відповідальності за бездіяльність;
  - б) паритетності та змагальності;
  - в) неможливості зворотної дії та захисту легітимних очікувань;
  - г) критичності та резюмування;
  - д) презумпції винуватості та захисту інтересів індивіда.
16. Який правовий характер мають висновки та рекомендації?
- а) державам надається можливість вибору форм та методів імплементації;
  - б) є обов'язковими в усій своїй повноті та не потребують подальшої імплементації;
  - в) є обов'язковими в усій своїй повноті але потребують подальшої імплементації;
  - г) мають лише рекомендаційний характер;
  - д) є обов'язковими для виконання в усій своїй повноті та застосовуються безпосередньо в усіх державах-членах.
17. До загальних принципів права ЄС, крім принципів пропорційності, субсидіарності і правової певності належать:
- а) Принцип поваги фундаментальних прав людини;
  - б) Принцип рівності або недискримінації;
  - в) Принцип дотримання процесуальних прав;
  - г) Принцип констатації;
  - д) Принцип обов'язковості.
18. Критерії прямої дії, встановлені Європейським Судом Правосуддя:
- а) норма має бути ясною та недвозначною;
  - б) норма має походити з національного права держави-члена;
  - в) норма має бути безумовною;
  - г) чинність норми повинна залежати від подальших дій з боку інститутів ЄС або держав-членів;
  - д) чинність норми не повинна залежати від подальших дій з боку інститутів ЄС або держав-членів.

19. Умови, за яких держава є відповідальною перед громадянами за неімплементацию директив:
- а) неімплементована директива має надавати індивідам права;
  - б) держава сама надає звіт про порушення в оргпни ЄС;
  - в) обсяг цих прав має бути визначено на підставі цієї директиви;
  - г) громадяни в разі неімплементации директиви не повинні нести збитки;
  - д) потрібна наявність причинно-наслідкового зв'язку між порушенням та збитками, яких зазнав індивід.
20. Умови відповідальності держави-члена при порушенні права ЄС:
- а) норма права ЄС, яку порушено, повинна надавати індивідові (позивачеві) певні суб'єктивні права;
  - б) держава сама надає звіт про порушення в оргпни ЄС;
  - в) порушення має бути достатньо серйозним;
  - г) громадяни в разі неімплементации директиви не повинні нести збитки;
  - д) має бути прямий причинно-наслідковий зв'язок між порушенням зобов'язання, яке покладено на державу-члена ЄС, та шкодою, яку зазнав позивач.

Джерела і література: [6], [13], [15], [20], [25], [26], [29], [42], [46].

***

Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейському Союзі. Шенгенське право

Питання для самостійного опрацювання:

1. Принципи субсидіарності (Subsidiarity).
2. Поняття «громадянство Європейського Союзу».

Глосарій: принцип субсидіарності (Subsidiarity), громадянство Європейського Союзу, блакитна карта Європейського Союзу, свобода ділового заснування в Європейському Союзі, свобода надання та отримання послуг в Європейському Союзі, свобода пересування та проживання в Європейському Союзі громадян третіх країн, Європейський омбудсмен, Шенгенська зона (Schengen-area), Шенгенська віза.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання:
  - 3.1. Доповнити таблицю на тему «Хронологія вступу держав в Шенгенську групу (приєднання до Шенгенських домовленостей + відміна прикордонного контролю):

ДАТА	КРАЇНА	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ЧЛЕНІВ
		5
	Італія	
1996 р.	Данія, Фінляндія, Швеція	13
2004 р.		

- 3.2. Розробити структурно-логічну схему «Основні групи прав громадян Європейського Союзу» або «Система та класифікація віз в Європейському Союзі».
4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:

1. Громадянство ЄС поширюється на:
  - а) всіх, хто має громадянство будь-якої з держав-членів ЄС;
  - б) всіх, хто має громадянство будь-якої з держав-членів ЄС і громадянство держав з якими укладено асоціацію з ЄС;
  - в) всіх, хто має громадянство будь-якої з держав-членів ЄС і всіх хто проживає на території ЄС більше 15 років;
  - г) всіх, хто має громадянство будь-якої з держав-членів ЄС і всіх хто проживає на території ЄС більше 10 років;
  - д) всіх, хто має громадянство будь-якої з держав-членів ЄС і всіх хто проживає на території ЄС більше 7 років.
2. Хто має виключну компетенцію щодо надання доступу громадянам інших держав до території ЄС?
  - а) Європейський Парламент;
  - б) Європейська Комісія;
  - в) Митний комітет ЄС;
  - г) Держави-члени ЄС;
  - д) Рада ЄС.
3. Яким законодавством регулюються права громадян інших держав на в'їзд до держави-члена ЄС, вільне пересування у межах ЄС та право на здійснення економічної діяльності?
  - а) Митним законодавством ЄС;
  - б) імміграційним та іншим законодавством кожної окремої держави-члена ЄС, з якою громадянин іншої держави вступає в правовідносини;
  - в) міжнародними договорами;
  - г) законодавством держави, громадянином якої є дана особа;
  - д) імміграційним законодавством ЄС.
4. Який вид прямої дії мають норми, що стосуються вільного пересування осіб?
  - а) Горизонтальну;
  - б) Вертикальну;
  - в) Вертикальну і горизонтальну;
  - г) Не мають прямої дії;
  - д) Мають спеціальну пряму дію.
5. Скільки років повинен легально перебувати громадянин ЄС на території держави-члена, щоб отримати дозвіл на постійне перебування в цій країні?
  - а) 1;
  - б) 2;
  - в) 3;
  - г) 4;
  - д) 5.
6. Право вільного пересування працівників може бути обмежено на підставі:
  - а) вільного пересування без реєстрації;
  - б) охорони природи і історичних пам'яток;
  - в) охорони публічного порядку, державної безпеки та громадського здоров'я;
  - г) наближення закінчення строку трудового договору;
  - д) релігійних уподобань працівника.
7. Статус працівника в ЄС визначається виключно:
  - а) правом ЄС;
  - б) національним правом держави-члена ЄС;
  - в) міжнародними договорами;
  - г) законодавством СОТ;
  - д) прецедентним правом міжнародних судів.
8. Проміжок часу, протягом якого працівникові дозволяється залишатися у державі-члені, шукаючи роботу, різний для різних держав-членів ЄС (залежить від національних приписів законодавства), але не може бути меншим, ніж:
  - а) 1 місяць;
  - б) 3 місяці;
  - в) 6 місяців;
  - г) 10 місяців;
  - д) 12 місяців.
9. Принципи вільного пересування осіб в межах ЄС поширюються на:

- а) регулювання вільного пересування працюючих і непрацюючих громадян ЄС за умови того, що вони мають достатньо фінансових ресурсів для того, щоб не обтяжувати систему соціального забезпечення держави перебування, а також свободу ділового заснування та свободу надання й одержання послуг громадянами ЄС;
  - б) регулювання вільного пересування працюючих і непрацюючих громадян ЄС з обов'язковою реєстрацією;
  - в) зняття всіх обмежень на пересування територією ЄС;
  - г) свободу переміщення винятково працюючих громадян ЄС;
  - д) свободу ділового заснування та свободу надання послуг громадянами ЄС.
10. Рівність ставлення (недискримінація) в праві ЄС щодо працівників з боку будь-якої держави-члена ЄС полягає в тому, що Установчі договори ЄС забороняють будь-яку дискримінацію громадян ЄС та членів їх родини на підставі:
- а) здоров'я;
  - б) хоббі;
  - в) віку;
  - г) кваліфікації;
  - д) національності.
11. Транскордонні працівники в ЄС – це:
- а) особи, що працюють і мешкають на території однієї держави-члена;
  - б) особи, що працюють на території однієї держави-члена, а мешкають в іншій;
  - в) особи, що працюють на території однієї держави-члена, а мешкають в державі, що не входить до ЄС;
  - г) особи, що працюють на території держави-члена ЄС, але є громадянами держави, що не входить до ЄС і працюють не більше 6 місяців на рік;
  - д) особи, що працюють на території держави-члена ЄС, але є громадянами держави, що не входить до ЄС і працюють не більше 3 місяців на рік.
12. Щоб мати право залишитися у відповідній державі-члені після закінчення строку роботи, транскордонні працівники повинні пропрацювати в державі-члені ЄС не менше:
- а) 2 років;
  - б) 3 років;
  - в) 4 років;
  - г) 5 років;
  - д) 6 років.
13. Ще однією умовою щоб мати право залишитися у відповідній державі-члені після закінчення строку роботи, транскордонні працівники повинні повертатися до своєї держави після роботи:
- а) Принаймні 1 раз на місяць;
  - б) Принаймні 2 рази на місяць;
  - в) щодня чи принаймні щотижня;
  - г) принаймні 1 раз на 3 місяці;
  - д) принаймні 2 рази на 3 місяці.
14. Однією з умов за якою пенсіонери можуть отримати право на постійне проживання в державі-члені ЄС після досягнення пенсійного віку якщо виконували роботу у відповідній державі-члені протягом не менше:
- а) 12 місяців;
  - б) 3 років;
  - в) 4 років;
  - г) 5 років;
  - д) 6 років.
15. Другою з умов за якою пенсіонери можуть отримати право на постійне проживання в державі-члені ЄС після досягнення пенсійного віку якщо виконували роботу у відповідній державі-члені та безперервно проживали в цій країні понад:
- а) 2 роки;
  - б) 3 роки;
  - в) 4 роки;
  - г) 5 років;
  - д) 6 років.
16. Щодо інвалідів право на постійне проживання в державі-члені ЄС з'являється, якщо інвалідність настала під час роботи у відповідній державі-члені ЄС та особа безперервно проживає в цій державі більше:

- а) 2 років;
- б) 3 років;
- в) 4 років;
- г) 5 років;
- д) 6 років.

17. З 30 квітня 2006р. набрала чинності Директива 2004/58 щодо прав громадян ЄС та членів їх родин вільно пересуватись та мешкати на території держав-членів ЄС. Вона змінює та доповнює низку актів вторинного законодавства ЄС та передбачає наступне:

- а) кодифікує та спрощує вторинне законодавство ЄС та практику ЄСП з вільного пересування громадян ЄС;
- б) надає право на отримання дозволу на проживання у державі-члені перебування працюючих (працівникам та підприємцям) і непрацюючим (студентам та пенсіонерам) громадянам ЄС за умови того, що вони мають достатньо фінансових ресурсів для того, щоб не обтяжувати систему соціального забезпечення держави перебування;
- в) надає членам родини громадянина ЄС право на отримання дозволу на проживання у державі-члені перебування після смерті громадянина ЄС або припинення шлюбу або зареєстрованого співмешкання;
- г) надає можливість дострокової депортації громадян ЄС та членів їх родин із території держави-члена ЄС;
- д) повністю ліквідує бюрократичні перешкоди отримання дозволу на проживання працівників ЄС та членів їх родин у державах-членах ЄС.

18. Громадяни ЄС користуються вільним пересуванням з метою проживання на території іншої держави-члена та здійснення економічної діяльності на території ЄС як:

- а) працівник;
- б) турист;
- в) підприємець;
- г) паломник;
- д) особа, яка надає чи отримує послуги.

19. Свобода вільного пересування працівника включає:

- а) право перебувати в державі-члені без мети працевлаштування;
- б) право приймати пропозиції щодо працевлаштування, оголошені в будь-якій державі-члені ЄС;
- в) право вільно пересуватися територією держав-членів з метою працевлаштування;
- г) право вільно пересуватися територією держав-членів без мети працевлаштування;
- д) право залишатися в державі-члені після закінчення трудових відносин.

20. Право громадянина ЄС на вільне пересування у межах ЄС передбачає:

- а) право отримання громадянства країни-члена ЄС на вибір;
- б) право доступу до всіх державних об'єктів на території ЄС;
- в) право громадян ЄС та членів їх сімей в'їжджати на територію іншої держави-члена без віз строком до 3 місяців за умови пред'явлення дійсного особистого посвідчення або паспорту;
- г) що у разі перебування на території іншої держави-члена ЄС більше 3 місяців громадянам ЄС не потрібно отримувати дозвіл на постійне проживання в державі-члені ЄС. Натомість їм потрібно зареєструватись у компетентних владних установах такої держави-члена;
- д) право виїжджати з рідної держави-члена з метою працювати в іншій державі-члені ЄС.

Джерела і література: [9], [11],[13], [15], [19], [22], [27], [29].

***

Тема 4. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу

Глосарій: Європейське поліцейське управління (Європол) (European Police Office, Europol), Євроюст (Eurojust), Європейське оборонне агентство (European Defence Agency), Європейська політика безпеки та оборони (ЄПБО).

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання:

3.1. Розробити структурно-логічну схему «Правовий статус та компетенція Європейського поліцейського управління (Європолу) (European Police Office, Europol)» або «Органи Європейського поліцейського управління (Європолу)».

4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:

1. В якому році прийнята Європейська конвенція про екстрадицію?
  - а) 1957;
  - б) 1977;
  - в) 1978;
  - г) 1988;
  - д) 1990.
2. В якому році прийнята Європейська конвенція по боротьбі проти тероризму?
  - а) 1957;
  - б) 1977;
  - в) 1978;
  - г) 1988;
  - д) 1990.
3. В якому році прийнята Європейська конвенція про взаємодопомогу в розгляді кримінальних справ?
  - а) 1957;
  - б) 1977;
  - в) 1978;
  - г) 1988;
  - д) 1990.
4. В якому році прийнята Конвенція про незаконну торгівлю наркотичними та психотропними препаратами?
  - а) 1957;
  - б) 1977;
  - в) 1978;
  - г) 1988;
  - д) 1990.
5. В якому році прийнята Європейська конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом?
  - а) 1957;
  - б) 1977;
  - в) 1978;
  - г) 1988;
  - д) 1990.
6. Створення Європолу стало можливим завдяки активному лобіюванню цієї ідеї урядовими колами:
  - а) Франції;
  - б) Німеччини;
  - в) Великої Британії;
  - г) Австрії;
  - д) Італії.
7. Конвенція про створення Європолу була підписана у:
  - а) 1991 році;
  - б) 1992 році;
  - в) 1993 році;
  - г) 1994 році;
  - д) 1995 році.
8. Конвенція про створення Європолу набула чинності у:
  - а) 1992 році;
  - б) 1994 році;
  - в) 1995 році;
  - г) 1996 році;
  - д) 1998 році.
9. В якому місті знаходиться штаб-квартира Європолу?
  - а) Рим;
  - б) Париж;
  - в) Брюссель;

- г) Гаага;
  - д) Белфаст.
10. На який строк призначається Директор Європолу?
- а) 1 рік;
  - б) 2 роки;
  - в) 3 роки;
  - г) 4 роки;
  - д) 5 років.
11. Хто призначає Директора Європолу?
- а) Рада ЄС;
  - б) Європейська Комісія;
  - в) Європейський Парламент;
  - г) Рахункова палата;
  - д) Інтерпол.
12. Євроюст може виконувати свої завдання двома способами: через окремих національних членів і:
- а) Особисто;
  - б) В рамках колегії;
  - в) Через Інтерпол;
  - г) Через Європол;
  - д) Через Комітет з політики і безпеки ЄС.
13. Використання можливостей Європолу припустиме за умови, коли діяльністю організованих злочинних угруповань завдано шкоди інтересам як мінімум:
- а) 1 країни-члена ЄС;
  - б) 2 країн-членів ЄС;
  - в) 3 країн-членів ЄС;
  - г) 4 країн-членів ЄС;
  - д) 5 країн-членів ЄС.
14. Комп'ютерна мережа Європолу включає три головні складові системи: інформаційну, індекс-систему та:
- а) Систему протидії хакерам;
  - б) Аналітичну;
  - в) Логічну;
  - г) Програмну;
  - д) Кібернетичну.
15. Строк повноважень національного члена Євроюсту визначається:
- а) Радою ЄС;
  - б) Європейським Парламентом;
  - в) Колегією Євроюсту;
  - г) Державою ЄС, яка його висунула;
  - д) Європолом.
16. В якому місті знаходиться штаб-квартира Євроюсту?
- а) Рим;
  - б) Париж;
  - в) Брюссель;
  - г) Гаага;
  - д) Белфаст.
17. Органами Європолу, крім директора, є:
- а) Правління;
  - б) Контролер фінансів;
  - в) Фінансовий комітет;
  - г) Ревізійна комісія;
  - д) Комісія з аудиту.
18. Головним завданням Європолу в сучасних умовах є підтримка органів кримінального переслідування країн-членів ЄС у боротьбі з транснаціональною злочинністю (за умови визнання і поваги державного суверенітету кожної держави). Підтримка здійснюється в таких формах:
- а) Відсторонення національних органів кримінального переслідування;
  - б) Обмін поліцейською інформацією (такою, що містить або не містить відомості про осіб) між відрядженими національними поліцейськими службами до штаб-квартири Європолу офіцерами зв'язку;

- в) Оцінка та аналіз криміногенної ситуації на континенті з метою виявлення нових злочинних явищ і тенденцій;
- г) Підтримка національних органів кримінального переслідування;
- д) Запобігання розголошення інформації про злочини.

19. Європол може також згідно з його штатом та бюджетними ресурсами, що є в його розпорядженні, відповідно до лімітів, визначених Правлінням, допомагати державам-членам порою та дослідженням у таких сферах:

- а) підготовка членів їх компетентних органів;
- б) сприяти обміну інформацією між державами-членами;
- в) організація та оснащення їх органів;
- г) добувати, сортувати та аналізувати інформацію й розшукові відомості;
- д) методика запобігання злочинам і технічні та правові методи поліції та процедури розслідування.

20. Офіцери зв'язку діючи згідно з національним правом держави-учасниці ЄС, яка його надсилає, сприяють в обміні інформацією між національними відділами, які їх відрядили, та Європолом, зокрема:

- а) забезпечують Європол інформацією з національного відділу;
- б) надсилають інформацію з Європолу до свого національного відділу;
- в) взаємодіють зі службовцями Європолу, забезпечуючи інформацією та надаючи консультації при аналізі інформації, що стосується своєї держави;
- г) Запобігають розголошенню інформації про злочини;
- д) підготовлюють членів компетентних органів держав-членів.

Джерела і література: [8], [13], [15], [29], [45].

***

Тема 5. Інститути Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Відповідальність Європейської комісії.

Глосарій: Європейська Рада (the European Council), Європейський Парламент (the European Parliament), Рада Європейського Союзу (the Council of the European Union), Європейська Комісія (the European Commission), Європейський центральний банк (the European Central Bank), Європейський інвестиційний банк (the European Investment Bank), Комітет регіонів (Committee of the Regions), Європейський соціально-економічний комітет (European Economic and Social committee).

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
  2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
  3. Виконати навчальні завдання:
    - 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Основні та допоміжні інституції Європейського Союзу».
  4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю.
1. В якому місті знаходиться адміністративний центр Ради ЄС?
    - а) Рим;
    - б) Париж;
    - в) Брюссель;
    - г) Гаага;
    - д) Белфаст.
  2. Які сторони роботи Ради ЄС забезпечує Генеральний секретаріат:
    - а) Організаційну та технічну;
    - б) Ініціативну та розпорядчу;
    - в) Регуляторну та охоронну;
    - г) Координаційну та представницьку;
    - д) Господарську та адміністративну.
  3. Скільки генеральних дирекцій входять до складу Генерального секретаріату?

- а) 3;
- б) 5;
- в) 7;
- г) 10;
- д) 12.

4. Сесії Ради ЄС відбуваються за принципом закритості, окрім випадків, коли Рада обговорює напрями програми роботи на півріччя, представленої державою, що головує та у відповідних випадках - :

- а) Щорічну програму роботи Комісії;
- б) Щорічну програму роботи Інтерполу;
- в) Щорічну програму роботи Рахункової палати;
- г) Щорічну програму роботи Комітету з політики та безпеки;
- д) Щорічну програму роботи Митного комітету.

5. Цілком таємні відомості – це:

- а) відомості, несанкціоноване розголошення яких може завдати «надзвичайно серйозної шкоди інтересам» Європейського Союзу загалом або його держав-членів;
- б) відомості, несанкціоноване розголошення яких може завдати «серйозну шкоду» тим самим інтересам;
- в) інформація та матеріали, несанкціоноване розголошення яких може «завдати шкоди істотним інтересам» Союзу або держав-членів;
- г) розголошення яких може «негативно позначитися на інтересах» Європейського Союзу або держав-членів;
- д) вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці.

6. Таємні відомості – це:

- а) відомості, несанкціоноване розголошення яких може завдати «надзвичайно серйозної шкоди інтересам» Європейського Союзу загалом або його держав-членів;
- б) відомості, несанкціоноване розголошення яких може завдати «серйозну шкоду» тим самим інтересам;
- в) інформація та матеріали, несанкціоноване розголошення яких може «завдати шкоди істотним інтересам» Союзу або держав-членів;
- г) розголошення яких може «негативно позначитися на інтересах» Європейського Союзу або держав-членів;
- д) вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці.

7. Конфіденційні відомості - :

- а) відомості, несанкціоноване розголошення яких може завдати «надзвичайно серйозної шкоди інтересам» Європейського Союзу загалом або його держав-членів;
- б) відомості, несанкціоноване розголошення яких може завдати «серйозну шкоду» тим самим інтересам;
- в) інформація та матеріали, несанкціоноване розголошення яких може «завдати шкоди істотним інтересам» Союзу або держав-членів;
- г) розголошення яких може «негативно позначитися на інтересах» Європейського Союзу або держав-членів;
- д) вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці.

8. Відомості з обмеженим доступом – це:

- а) відомості, несанкціоноване розголошення яких може завдати «надзвичайно серйозної шкоди інтересам» Європейського Союзу загалом або його держав-членів;
- б) відомості, несанкціоноване розголошення яких може завдати «серйозну шкоду» тим самим інтересам;
- в) інформація та матеріали, несанкціоноване розголошення яких може «завдати шкоди істотним інтересам» Союзу або держав-членів;
- г) відомості, розголошення яких може «негативно позначитися на інтересах» Європейського Союзу або держав-членів;

- д) вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці.

9. Акти, які не мають правової сили, або рішення з технічних питань ухвалюються:

- а) кваліфікованою більшістю;
- б) одноголосно;
- в) звичайною більшістю;
- г) спеціальною більшістю;
- д) дуаєном.

10. Рішення з найважливіших питань ухвалюються Радою:

- а) кваліфікованою більшістю;
- б) одноголосно;
- в) звичайною більшістю;
- г) спеціальною більшістю;
- д) дуаєном.

11. На який строк обирається Європарламент?

- а) 1 рік;
- б) 2 роки;
- в) 3 роки;
- г) 4 роки;
- д) 5 років.

12. Який строк повноважень Голови Європейського Парламенту?

- а) 1 рік;
- б) 2 роки;
- в) 2,5 роки;
- г) 3,5 роки;
- д) 4 роки.

13. Хто такий дуаєн?

- а) Найстаріший депутат, який відкриває перше засідання Парламенту;
- б) Депутат, що відповідає за порядок у сесійній залі;
- в) Депутат, що відповідає за підрахунок голосів;
- г) Депутат, що надає слово для виступу депутатам;
- д) Депутат, що позбавлений мандата.

14. «Зелені книги» - це документи:

- а) в яких міститься аналіз поточної ситуації в конкретних сферах суспільного життя та можливі заходи, які необхідно вжити на рівні Союзу;
- б) де детально характеризуються не тільки проблеми, а й проекти нормативних актів та інших заходів, які Комісія планує прийняти сама або внести на розгляд інших інститутів і держав-членів;
- в) що складаються з аналітичних довідок з окремих питань;
- г) в яких міститься інформація щодо стану навколишнього середовища в ЄС;
- д) в яких міститься інформація щодо питань оборони.

15. «Білі книги» - це документи:

- а) в яких міститься аналіз поточної ситуації в конкретних сферах суспільного життя та можливі заходи, які необхідно вжити на рівні Союзу;
- б) де детально характеризуються не тільки проблеми, а й проекти нормативних актів та інших заходів, які Комісія планує прийняти сама або внести на розгляд інших інститутів і держав-членів;
- в) що складаються з аналітичних довідок з окремих питань;
- г) в яких міститься інформація щодо стану навколишнього середовища в ЄС;
- д) в яких міститься інформація щодо питань оборони.

16. «Повідомлення» - це документи:

- а) в яких міститься аналіз поточної ситуації в конкретних сферах суспільного життя та можливі заходи, які необхідно вжити на рівні Союзу;
- б) де детально характеризуються не тільки проблеми, а й проекти нормативних актів та інших заходів, які Комісія планує прийняти сама або внести на розгляд інших інститутів і держав-членів;
- в) що складаються з аналітичних довідок з окремих питань;
- г) в яких міститься інформація щодо стану навколишнього середовища в ЄС;

- д) в яких міститься інформація щодо питань оборони.
17. Голова Ради виконує такі завдання:
- а) підготовка та проведення всіх засідань Ради;
  - б) призначення членів Ради;
  - в) забезпечення узгодженості й безперервності процесу ухвалення рішень;
  - г) Призначення Голови Інтерполу;
  - д) дійснення пошуку практичних рішень із різних проблем ЄС.
18. До найважливіших функцій голови Ради та його апарату належать:
- а) господарська;
  - б) адміністративна;
  - в) ініціативна;
  - г) регуляторна;
  - д) координаційна та представницька.
19. Процес ухвалення рішень Радою ЄС проходить *три основні етапи*:
- а) внесення пропозиції;
  - б) обговорення;
  - в) ухвалення рішення;
  - г) попередній розгляд;
  - д) оголошення.
20. Розрізняють три основні сфери компетенції Європейського Парламенту:
- а) регулятивні повноваження;
  - б) охоронні повноваження;
  - в) бюджетні повноваження;
  - г) контроль за діяльністю органів ЄС і насамперед Комісії;
  - д) участь у правотворчій діяльності ЄС.

Джерела і література: [13], [15], [16], [24], [26], [29], [31].

Тема 6. Судова влада Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Співвідношення судових органів Європейського Союзу та Європейського суду з прав людини.

Глосарій: Суд Європейського Союзу (the Court of Justice of the European Union), Європейський Суд Справедливості (the European Court of Justice), Загальний суд (General Court), Європейський суд аудиторів (Рахункова палата) (European Court of Auditors), Європейський суд з прав людини (European Court of Human Rights).

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання:
- 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Європейський суд з прав людини (European Court of Human Rights)».
- 3.2. Письмово пояснити співвідношення судових органів Європейського Союзу та Європейського суду з прав людини.
4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
1. Яку назву має найвищий Суд ЄС?
- а) Загальний Суд;
  - б) Європейський Суд Справедливості;
  - в) Трибунал у справах публічної служби;
  - г) Конституційний Суд ЄС;
  - д) Верховний Суд ЄС.
2. Де знаходиться Європейський Суд справедливості?
- а) У Франції;
  - б) В Німеччині;
  - в) В Італії;

- г) В Люксембурзі;
  - д) В Бельгії.
3. Рішення якого суду є остаточними і мають вищу силу навіть стосовно рішень Верховних судів?
- а) Загального Суду;
  - б) Європейського Суду Справедливості;
  - в) Трибуналу у справах публічної служби;
  - г) Конституційного Суду ЄС;
  - д) Верховного Суду ЄС.
4. Європейський Суд Справедливості не має юрисдикції переглядати:
- а) Чинність чи пропорційність операцій поліції чи інших правоохоронних служб держави-члена чи виконання обов'язків держави-члена стосовно збереження правопорядку та охорони внутрішньої безпеки;
  - б) Правомірність рамок рішень за позовами держави-члена чи Комісії на підставі браку компетенції;
  - в) Правомірність рамок рішень за позовами держави-члена чи Комісії на підставі порушення Договору про ЄС чи будь-якої норми права пов'язаної з його застосуванням;
  - г) Правомірність рамок рішень за позовами держави-члена чи Комісії на підставі порушення суттєвої процесуальної вимоги;
  - д) Правомірність рамок рішень за позовами держави-члена чи Комісії на підставі зловживання повноваженнями.
5. Скільки суддів входить до складу Європейського Суду Справедливості?
- а) 25;
  - б) 27;
  - в) 28;
  - г) 56;
  - д) 128.
6. На який термін призначаються судді Європейського Суду Справедливості?
- а) 3 роки;
  - б) 4 роки;
  - в) 5 років;
  - г) 6 років;
  - д) 7 років.
7. Скільки генеральних адвокатів входять до складу Європейського Суду Справедливості?
- а) 5;
  - б) 6;
  - в) 9;
  - г) 10;
  - д) 11.
8. Який орган може надати дозвіл судді Європейського Суду Справедливості, як виняток, на зайняття прибутковою чи неприбутковою професійною діяльністю
- а) Рада ЄС;
  - б) Європейська Рада;
  - в) Європейська Комісія;
  - г) Європейський Парламент;
  - д) Європейський Суд Справедливості.
9. Ротація суддів Суду Справедливості проходить шляхом часткової заміни, що відбувається кожні:
- а) 2 роки;
  - б) 3 роки;
  - в) 4 роки;
  - г) 5 років;
  - д) 6 років.
10. Процедури у Суді Справедливості складаються з двох частин:
- а) Усної і письмової;
  - б) Загальної і спеціальної;
  - в) Загальної і особливої;
  - г) Реальної і специфічної;
  - д) Імперативної і диспозитивної.
11. Рішення Суду Справедливості може бути оскаржене до нього протягом:
- а) 1 місяця;

- б) 2 місяців;
  - в) 3 місяців;
  - г) 4 місяців;
  - д) 6 місяців.
12. Європейський Трибунал цивільної служби складається з:
- а) 3 суддів;
  - б) 4 суддів;
  - в) 5 суддів;
  - г) 6 суддів;
  - д) 7 суддів.
13. Термін повноважень Голови Європейського Трибуналу цивільної служби складає:
- а) 1 рік;
  - б) 2 роки;
  - в) 3 роки;
  - г) 4 роки;
  - д) 6 років.
14. Термін повноважень суддів Європейського Трибуналу цивільної служби складає:
- а) 1 рік;
  - б) 2 роки;
  - в) 3 роки;
  - г) 4 роки;
  - д) 6 років.
15. Європейський Суд Справедливості виконує дві основні функції, а саме: перевіряє законність актів інститутів Європейського Союзу і:
- а) Тлумачить право ЄС на запит національних судів;
  - б) Визначає відповідність дій або бездіяльності вищих національних судів;
  - в) Тлумачить конституційні акти держав-членів на запит національних судів;
  - г) Визначає відповідність дій або бездіяльності національних парламентів;
  - д) Вирішує спори між інститутами ЄС.
16. До компетенції Суду Справедливості належить вирішення таких питань: вирішення спорів між державами-учасницями або між Європейською Комісією і державою-членом ЄС з питань, передбачених Договором про заснування Євросоюзу, а також:
- а) Вирішення спорів між Єврокомісією і Європарламентом;
  - б) Визначення відповідності дій або бездіяльності керівних органів ЄС керівних органів ЄС Європейської Ради, Єврокомісії, Європарламенту положенням Договору про заснування Євросоюзу;
  - в) Визначення відповідності дій або бездіяльності національних парламентів;
  - г) Визначення відповідності дій або бездіяльності вищих національних судів;
  - д) Тлумачення конституційних актів держав-членів ЄС.
17. Виконання обов'язків судді припиняється у випадках, коли:
- а) Він подає у відставку;
  - б) Його «звичайної заміни»;
  - в) Смерті;
  - г) Він переїжджає на інше місце проживання;
  - д) Він бере громадянство іншої країни-члена ЄС.
18. Відповідно до Статуту Суду Справедливості позивачами в ньому можуть бути:
- а) Всі суб'єкти права ЄС і органи ЄС;
  - б) Держави-члени ЄС і юридичні та фізичні особи держав-членів ЄС;
  - в) Судові органи будь-яких європейських країн;
  - г) юридичні та фізичні особи будь-яких європейських країн;
  - д) Національні судові органи держав-членів ЄС.
19. Кандидатури в судді Європейського Трибуналу з цивільної служби обираються з:
- а) Колишніх суддів Європейського Суду Справедливості;
  - б) Колишніх суддів національних судів держав-членів ЄС;
  - в) Колишніх суддів Загального Суду ЄС;
  - г) Колишніх євродепутатів;
  - д) Адвокатів із визнаною в ЄС компетенцією.
20. Європейський Суд аудиторів складається з чотирьох аудиторських груп, до компетенції яких належить контроль у сферах:

- а) Збереження та використання природних та сільськогосподарських ресурсів, та зовнішньої діяльності ЄС;
- б) Структурної політики, транспорту, досліджень та енергії;
- в) Власних ресурсів, банківської діяльності, адміністративних витрат, громадських установ та внутрішньої політики;
- г) Оборони;
- д) Захисту від терористичних загроз.

Джерела і література: [3], [4], [13], [15], [27], [29], [30].

Тема 7. Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи

Питання для самостійного опрацювання:

1. Інституціоналізація процесу адаптації українського законодавства до права Європейського Союзу.
2. Євроінтеграційне законодавство України.

Глосарій: Копенгагенські критерії (Copenhagen criteria), політика розширення (Policy of Enlargement), асоціація, партнерство, Європейська політика сусідства та «Східного партнерства», План дій Україна-ЄС від 21 лютого 2005 р.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

3. Виконати навчальні завдання:

3.1. Доповнити таблицю на тему «Хронологія вступу держав в Європейський Союз»:

ДАТА	КРАЇНА	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ЧЛЕНІВ
		9
1981 р.	Греція	
	Австрія, Фінляндія	15
2007 р.		

3.2. Визначити основні пріоритети співробітництва між Україною і Європейським Союзом відповідно до Угоди про асоціацію:

- 1) Участь України у спільному ринку ЄС;
- 2) _____;
- 3) _____.

3.3. Доповнити таблицю на тему «Важливі етапи стосунків Україна- Європейський Союз»:

ДАТА	ПОДІЯ
1992 р.	
1993 р.	
1994 р.	
1995 р.	
1998 р.	
1999 р.	
2001 р.	
2003 р.	
2004 р.	
2005 р.	

2006 р.	
2007 р.	
2008 р.	
2009 р.	
2010 р.	
2011 р.	
2012 р.	
2013 р.	
2014 р.	

4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:

1. В якому році Україною було підписано Угоду про партнерство та співробітництво з ЄС?
  - а) 1991;
  - б) 1994;
  - в) 1996;
  - г) 1999;
  - д) 2000.
2. В якому році у Гельсінкі Європейською Радою було підписано «Спільну стратегію щодо України»?
  - а) 1991;
  - б) 1994;
  - в) 1996;
  - г) 1999;
  - д) 2000.
3. В якому році задекларована ініціатива «Східного партнерства»?
  - а) 1999;
  - б) 2000;
  - в) 2004;
  - г) 2007;
  - д) 2009.
4. В якому році підписано Угоду про Європейський економічний простір?
  - а) 1991;
  - б) 1992;
  - в) 1993;
  - г) 1994;
  - д) 1995.
5. На саміті в якому місті задекларована ініціатива «Східного партнерства»?
  - а) Париж;
  - б) Рим;
  - в) Прага;
  - г) Осло;
  - д) Гаага.
6. В якому році був схвалений план дій Україна-ЄС?
  - а) 2000;
  - б) 2001;
  - в) 2002;
  - г) 2004;
  - д) 2005.
7. В якому році був підписаний Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного співтовариства за участю ЄС та деяких європейських країн, що не є членами ЄС?
  - а) 1999;
  - б) 2000;
  - в) 2004;
  - г) 2007;
  - д) 2009.
8. В якому році Україна приєдналась до СОТ?
  - а) 2008;
  - б) 2009;

- в) 2010;
- г) 2011;
- д) 2012.

9. Партнерство – це (виходячи з Угоди про партнерство і співробітництво):

- а) Пошук сторонами прийняттого для них спільного договірного правового режиму;
- б) Пошук сторонами прийняттого для них спільного договірного правового режиму плюс поширення на країну законодавства, яким вже керується інша країна (країни);
- в) Взаємовигідна співпраця в економічній сфері;
- г) Співпраця 2 і більше країн;
- д) Співпраця з метою отримання прибутку.

10. Асоціація – це:

- а) Пошук сторонами прийняттого для них спільного договірного правового режиму;
- б) Пошук сторонами прийняттого для них спільного договірного правового режиму плюс поширення на країну законодавства, яким вже керується інша країна (країни);
- в) Взаємовигідна співпраця в економічній сфері;
- г) Співпраця 2 і більше країн;
- д) Співпраця з метою отримання прибутку.

11. Стратегічне партнерство – це:

- а) Вид партнерства, що відрізняється довготерміновим чи безстроковим характером, особливими спільними пріоритетами, особливими привілеями та підвищеним рівнем договірної співпраці;
- б) Вид партнерства, що відрізняється укладенням у письмовій формі;
- в) Вид партнерства, що відрізняється довготерміновим чи безстроковим характером, особливими спільними пріоритетами, особливими привілеями та підвищеним рівнем договірної співпраці у військовій галузі;
- г) Вид партнерства, що відрізняється довготерміновим чи безстроковим характером, особливими спільними пріоритетами, особливими привілеями та підвищеним рівнем договірної співпраці у галузі зовнішньої та внутрішньої безпеки;
- д) Вид партнерства, що відрізняється довготерміновим чи безстроковим характером, особливими спільними пріоритетами, особливими привілеями та підвищеним рівнем договірної співпраці у фінансовій сфері.

12. У «спільній стратегії щодо України» зазначалися цілі, які ставив ЄС щодо України, а саме сприяти виникненню в Україні стабільної, відкритої, плюралістичної демократії, що керується принципом верховенства права і слугує фундаментом стабільно функціонуючої ринкової економіки на благо всього народу України, а також:

- а) Розвивати військово-співробітництво з Україною;
- б) Розвивати політичне співробітництво з Україною;
- в) Розвивати економічне співробітництво з Україною;
- г) Розвивати співробітництво в соціальній сфері з Україною;
- д) Розвивати екологічне співробітництво з Україною.

13. В якому році, за законодавством ЄС, Україна набула статусу країни з ринковою економікою?

- а) 1996;
- б) 1999;
- в) 2001;
- г) 2005;
- д) 2008.

14. З точки зору ЄС членство у СОТ розглядається як:

- а) Інтеграційна частина позитивної економічної програми та як сигнал до розширення торговельних та інвестиційних зв'язків з відповідною країною;
- б) Інтеграційна частина негативної економічної програми та як сигнал до скорочення торговельних та інвестиційних зв'язків з відповідною країною;
- в) Сигнал для підписанн асоціації з відповідною країною;
- г) Сигнал до включення відповідної країни до членів ЄС;
- д) Сигнал до підписання партнерських договорів з відповідною країною.

15. Політична, регуляторна і торговельна регламентація Європейської політики сусідства, яка підвищує економічну стабільність та забезпечує верховенство права, підвищує, у свою чергу, привабливість для інвесторів та зменшує «чутливість» сусідів до:

- а) Зовнішніх та внутрішніх кризових потрясінь;
- б) Військових конфліктів;

- в) Екологічних катастроф;
  - г) Терористичних загроз;
  - д) Соціальних криз.
16. Залучення країни до внутрішнього ринку ЄС залежить, згідно з концепцією Європейської політики сусідства, головним чином, від прогресу, що демонструє ефективну імплементацію:
- а) Військових реформ;
  - б) Політичних, інституційних та економічних реформ, «вирівнювання законодавства»;
  - в) Економічних та соціальних реформ;
  - г) Реформ у податковій та митній сфері;
  - д) Політичних і соціальних реформ відповідно до рівня ЄС.
17. В рамках «Східного партнерства» передбачено зустрічі для подальшої розробки і впровадження так званих «тематичних платформ» запропонованих Європейською комісією:
- а) Демократія, належне державне врядування і стабільність; енергетична безпека;
  - б) Економічна інтеграція;
  - в) Контакти між людьми;
  - г) Військова співпраця;
  - д) Кримінальне співробітництво.
18. До «провідних ініціатив Східного партнерства» належать:
- а) Інтегрована програма управління кордонами;
  - б) Підтримка модернізації озброєнь і виведення із обігу протипіхотних мін;
  - в) Підтримка малого та середнього бізнесу;
  - г) Співпраця з обміну злочинцями;
  - д) Співпраця з запобігання та готовності до природних і техногенних катастроф і відповіді на них.
19. У травні 2007 року було прийнято пакет «СОТ законів», якими внесено зміни до законодавства про:
- а) Охорону інтелектуальної діяльності;
  - б) Ветеринарну медицину;
  - в) Обмеження державного регулювання виробництва і реалізації цукру;
  - г) Страхування;
  - д) Здійснення розрахунків в іноземній валюті.
20. До країн Європейської асоціації вільної торгівлі входять:
- а) Ірландія;
  - б) Швеція;
  - в) Норвегія;
  - г) Ліхтенштейн;
  - д) Ісландія.

Джерела і література: [5], [7], [10], [13], [15], [20], [26], [29], [40], [48].

Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття «законодавчий процес», «законодавчі процедури» в праві Європейського Союзу.
2. Процедура консультацій.
3. Процедура сумісного прийняття рішень.
4. Бюджетна процедура.
5. Процедура укладання міжнародних угод.
6. Право законодавчої ініціативи.

Глосарій: законодавчий процес, законодавчі процедури, звичайна законодавча процедура, спеціальна законодавча процедура, процедура консультацій, процедура сумісного прийняття рішень, бюджетна процедура, процедура укладання міжнародних угод, право законодавчої ініціативи.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання.

3. Виконати навчальні завдання:

3.1. Розробити структурно-логічну схему «Законодавчі процедури в праві Європейського Союзу».

3.2. Письмово пояснити особливості звичайної законодавчої процедури відповідно до положень Лісабонського договору 2007 р.

4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:

1. За «звичайною законодавчою процедурою» рішення приймаються спільно Європейським Парламентом і:

- а) Радою ЄС;
- б) Європейською Комісією;
- в) Національними парламентами;
- г) Європейським Судом Правосуддя;
- д) Європейською Радою.

2. Зі скількох фаз складається «звичайна законодавча процедура»?

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5;
- д) 6.

3. За «спеціальною законодавчою процедурою» Рада ЄС після одностайного рішення про прийняття нормативного акту повинна отримати обов'язкову згоду:

- а) Європейської Комісії;
- б) Національних парламентів;
- в) Європейського Суду Правосуддя;
- г) Європейської Ради;
- д) Європейського Парламенту.

4. Який орган за Лісабонським договором отримав право законодавчої ініціативи?

- а) Європейська Комісія;
- б) Національні парламенти;
- в) Європейський Суд Правосуддя;
- г) Європейська Рада;
- д) Європейський Парламент.

5. Щороку Голова Європейської Комісії представляє на обговорення в Європарламент:

- а) Законотворчу програму;
- б) Програму виконання законів;
- в) Програму внесення змін у законодавство;
- г) Програму взаємодії інститутів ЄС;
- д) Програму спірних питань.

6. Для розслідування випадків порушення законодавства ЄС або його неслухного впровадження Європейський Парламент може створювати тимчасові Комітети, на вимогу:

- а) 1/2 своїх членів;
- б) 1/3 своїх членів;
- в) 1/4 своїх членів;
- г) 1/5 своїх членів;
- д) 1/6 своїх членів.

7. До набрання чинності Маастрихтським договором який орган ЄС був головним законотворчим органом в системі ЄС?

- а) Європейська Комісія;
- б) Рада ЄС;
- в) Європейський Суд Правосуддя;
- г) Європейська Рада;
- д) Європейський Парламент.

8. Який орган в системі ЄС здобув за Маастрихтським договором право вето якого Рада ЄС не може відхилити навіть за умови одногосності?

- а) Європейська Комісія;
- б) Рахункова палата;
- в) Європейський Суд Правосуддя;
- г) Європейська Рада;
- д) Європейський Парламент.

9. Вето якого органу в системі ЄС має відкладальний характер у законотворчому процесі?
- Європейської Комісії;
  - Ради ЄС;
  - Європейського Суду Правосуддя;
  - Європейської Ради;
  - Європейського Парламенту.
10. Вето якого органу в системі ЄС має абсолютний характер у законотворчому процесі?
- Європейської Комісії;
  - Ради ЄС;
  - Європейського Суду Правосуддя;
  - Європейської Ради;
  - Європейського Парламенту.
11. Загальні законодавчі процедури можна поділити за ступенем їх поширеності на основні та:
- Загальні;
  - Спеціальні;
  - Неосновні;
  - Вирішальні;
  - Регулюючі.
12. Регламенти :
- є такими правовими інструментами, які дають органам ЄС змогу безпосередньо впливати на національне законодавство держав-членів;
  - зобов'язують кожну державу-учасницю досягати наміченого результату, лишаячи вибір порядку і засобів виконання цього завдання за національними владними структурами;
  - це документи, всі елементи яких є обов'язковими для виконання визначеними ними суб'єктами;
  - не мають обов'язкової сили. Відтак вони слугують не джерелом права, а скоріше корисним інструментом орієнтації поведінки і законодавства держав;
  - закріплюють особливий вид відносин між ЄС та іншими країнами, які не обмежуються лише торгівлею і містять також тісне економічне співробітництво та фінансову допомогу.
13. Директиви :
- є такими правовими інструментами, які дають органам ЄС змогу безпосередньо впливати на національне законодавство держав-членів.
  - зобов'язують кожну державу-учасницю досягати наміченого результату, лишаячи вибір порядку і засобів виконання цього завдання за національними владними структурами;
  - це документи, всі елементи яких є обов'язковими для виконання визначеними ними суб'єктами;
  - не мають обов'язкової сили. Відтак вони слугують не джерелом права, а скоріше корисним інструментом орієнтації поведінки і законодавства держав;
  - закріплюють особливий вид відносин між ЄС та іншими країнами, які не обмежуються лише торгівлею і містять також тісне економічне співробітництво та фінансову допомогу.
14. Індивідуальні рішення:
- є такими правовими інструментами, які дають органам ЄС змогу безпосередньо впливати на національне законодавство держав-членів.
  - зобов'язують кожну державу-учасницю досягати наміченого результату, лишаячи вибір порядку і засобів виконання цього завдання за національними владними структурами;
  - це документи, всі елементи яких є обов'язковими для виконання визначеними ними суб'єктами;
  - не мають обов'язкової сили. Відтак вони слугують не джерелом права, а скоріше корисним інструментом орієнтації поведінки і законодавства держав;
  - закріплюють особливий вид відносин між ЄС та іншими країнами, які не обмежуються лише торгівлею і містять також тісне економічне співробітництво та фінансову допомогу.
15. Рекомендації і думки :
- є такими правовими інструментами, які дають органам ЄС змогу безпосередньо впливати на національне законодавство держав-членів.
  - зобов'язують кожну державу-учасницю досягати наміченого результату, лишаячи вибір порядку і засобів виконання цього завдання за національними владними структурами;
  - це документи, всі елементи яких є обов'язковими для виконання визначеними ними суб'єктами;

- г) не мають обов'язкової сили. Відтак вони слугують не джерелом права, а скоріше корисним інструментом орієнтації поведінки і законодавства держав;
- д) закріплюють особливий вид відносин між ЄС та іншими країнами, які не обмежуються лише торгівлею і містять також тісне економічне співробітництво та фінансову допомогу.
16. Який вид нормативно-правових актів набуває чинності лише за умови їх обов'язкового опублікування в «Офіційному бюлетені ЄС»?
- а) Директиви;
  - б) Регламенти;
  - в) Рішення;
  - г) Рекомендації;
  - д) Думки.
17. Відповідно до положень Амстердамського договору Рада ЄС наділена правом ухвалення нормативно-правових актів із питань, що регулюються Шенгенськими угодами, таких як:
- а) Візова політика;
  - б) Міграція;
  - в) Притулок;
  - г) Безпека;
  - д) Екологія.
18. Загалом законодавчі функції Ради ЄС полягають у здійсненні таких повноважень:
- а) затвердження законопроектів, наданих Європейською Комісією, з залученням у необхідних випадках Європарламенту;
  - б) затвердження законопроектів, наданих Рахунковою палатою, з залученням у необхідних випадках Єврокомісії;
  - в) право вимагати від Єврокомісії проведення різнобічних досліджень та подальшого внесення пропозицій;
  - г) право делегувати свої законодавчі функції національним парламентам у тих сферах, які пов'язані з дією особливих (або вузькоспеціальних) норм
  - д) право делегувати свої законодавчі функції Єврокомісії у тих сферах, які пов'язані з дією особливих (або вузькоспеціальних) норм.
19. Законодавча процедура погодження застосовується в таких випадках:
- а) прийняття в члени;
  - б) зміна статуту Європейської системи центральних банків;
  - в) специфічні завдання Європейського центрального банку;
  - г) встановлення Єдиного зовнішнього тарифу;
  - д) для переговорів, що стосуються торгових угод у зовнішньо-торгівельному просторі.
20. Європейська Комісія в рамках своїх повноважень наділена також правом правотворчості. Результатами такої правотворчості є видання різного роду:
- а) директив;
  - б) законів;
  - в) верифікацій;
  - г) регламентів;
  - д) рішень.

Джерела і література: [13], [15], [17], [29].

***

Змістовий модуль 2

Основні галузі права Європейського Союзу

Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Договірна практика Європейського Союзу: двосторонні, багатосторонні та змішані договори.
2. Процедури укладання міжнародних угод.
3. Види угод, що укладаються Європейським Союзом.
4. Правова база укладання міжнародних угод.

Глосарій: зовнішньополітична діяльність Європейського Союзу, Спільна зовнішня політика і політика безпеки.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання.

3. Виконати навчальні завдання
  - 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Види угод, що укладаються Європейським Союзом».
  - 3.2. Письмово назвати та охарактеризувати угоди, що регулюють економічне та політичне співробітництво між Європейським Союзом та іншими країнами.

4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
  1. Найважливішим джерелом права ЄС в галузі СЗППБ є:
    - а) Установчі акти ЄС;
    - б) Конституції країн членів СЗППБ;
    - в) Статут ЄС;
    - г) Статут ООН;
    - д) Міжнародні угоди.
  2. Договір про створення Європейського оборонного співтовариства був підписаний у:
    - а) 1947 р.;
    - б) 1951 р.;
    - в) 1952 р.;
    - г) 1954 р.
  3. Яка країна була ініціатором створення Європейського оборонного співтовариства:
    - а) Бельгія;
    - б) Італія;
    - в) Нідерланди;
    - г) Франція.
  4. Яка країна відхилила договір про створення Європейського оборонного співтовариства у 1954 р.?
    - а) Бельгія;
    - б) Італія;
    - в) Нідерланди;
    - г) Франція.
  5. Спільно з яким органом Рада ЄС встановлює термін надання схвалення міжнародних угод?
    - а) Європейською Комісією;
    - б) Європейським Парламентом;
    - в) Європейським Судом;
    - г) Рахунковою палатою;
    - д) Комітетом регіонів.
  6. Угоди про створення зони вільної торгівлі належать до:
    - а) Односторонніх угод;
    - б) Двосторонніх угод;
    - в) Багатосторонніх угод;
    - г) Змішаних угод;
    - д) Спеціальних економічних угод.
  7. Товарні угоди належать до:
    - а) Односторонніх угод;
    - б) Двосторонніх угод;
    - в) Багатосторонніх угод;
    - г) Змішаних угод;
    - д) Спеціальних економічних угод.
  8. Який орган ЄС уповноважує початок переговорів щодо укладення міжнародних договорів?
    - а) Європейська Комісія;
    - б) Європейський Парламент;
    - в) Європейський Суд;
    - г) Рахункова палата;
    - д) Рада ЄС.
  9. Як називається вид угод, які укладаються ЄС, в яких об'єкт угоди підпадає не лише під компетенцію ЄС, а й частково під компетенцію його держав-членів?

- а) Спільні;
  - б) Загальні;
  - в) Двосторонні;
  - г) Змішані;
  - д) Пріоритетні.
10. В яких випадках Рада ЄС ухвалює рішення щодо укладання угоди після схвалення з боку Європейського парламенту:
- а) угоди про асоціацію; угоди про приєднання Союзу до Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод;
  - б) угода, яка поширює, дію на сфери, щодо яких застосовується спеціальна законодавча процедура;
  - в) угода, яка поширює, дію на сфери, щодо яких застосовується звичайна законодавча процедура;
  - г) угоди в напрямку освоєння космосу;
  - д) угоди, які не мають значних бюджетних наслідків для Союзу.
11. Міжнародні угоди, укладені ЄС з третіми країнами і міжнародними організаціями, підпадають під дію:
- а) Паризького договору 1951 р.;
  - б) Віденських конвенцій про право міжнародних договорів 1969 та 1986 рр.;
  - в) Брюссельської конвенції 1991 р.;
  - г) Амстердамського договору 1997 р.;
  - д) Ліонської коференції 2011 р.
12. Операції з гуманітарної допомоги проводяться згідно з принципами міжнародного права та згідно з принципами:
- а) Непідкупності, верховенства права;
  - б) Нейтральності, верховенства права, пріоритетності країн членів;
  - в) Неупередженості, свободи слова, свободи вибору;
  - г) Гуманності, превентивного удару, співпраці;
  - д) неупередженості, нейтральності та недискримінації.
13. Рада за пропозицією Комісії або Верховного представника Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки ухвалює рішення, що призупиняє застосовування угоди і встановлює позиції, які слід ухвалити від імені Союзу в органі, створеному цією угодою, якщо цей орган має ухвалювати акти, що мають юридичну силу, за винятком актів, що:
- а) доповнюють або змінюють інституційну структуру угоди;
  - б) стосуються асоціації в ЄС;
  - в) впливають на стосунки з іншими міжнародними організаціями;
  - г) стосуються значної фінансової вигоди для ЄС;
  - д) стосуються прав людини.
14. Під чийм керівництвом знаходяться Місії ЄС?
- а) Голови комісії по міжнародній співпраці;
  - б) Директора департаменту зовнішніх відносин;
  - в) Верховного представника Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки;
  - г) Голови Ради ЄС;
  - д) Європейського омбудсмена.
15. Яке завдання у Місій ЄС?
- а) Військове представництво ЄС у світі;
  - б) Гуманітарне представництво ЄС у світі;
  - в) Економічне представництво ЄС у світі;
  - г) представництво ЄС у третіх країнах та міжнародних організаціях;
  - д) Торгове представництво ЄС у світі.
16. Які органи діючи за допомогою регламентів згідно зі звичайною законодавчою процедурою, ухвалюють заходи, що визначають рамки реалізації спільної торгівельної політики?
- а) Європейський Парламент та Рада ЄС;
  - б) Рада ЄС та Європейська Комісія;
  - в) Рада ЄС та Європейський Суд;
  - г) Рада ЄС та Рахунклова палата;
  - д) Європейський Парламент та Рахункова палата.

17. До етапів укладання міжнародних угод ЄС належать:переговори щодо укладання міжнародних угод, ухвалює директиви щодо ведення відповідних переговорів, санкціонує підписання угод і укладає їх
- а) переговори щодо укладання міжнародних угод;
  - б) зустріч повноважних послів;
  - в) ухвалення директив щодо ведення відповідних переговорів;
  - г) санкціонування підписання угод;
  - д) внесення угод до реєстру.
18. Розмежування компетенції між Радою Європи і ЄС базується на таких критеріях:
- а) Економічний критерій;
  - б) географічний критерій;
  - в) соціологічний критерій;
  - г) методологічний критерій;
  - д) матеріальний критерій.
19. Співпраця ЄС і Ради Європи здійснюється у наступних організаційно-правових формах:
- а) Географічна співпраця;
  - б) Співпраця на договірній основі;
  - в) Співпраця на основі підзаконних нормативних актів;
  - г) Інституційна співпраця;
  - д) Співпраця на основі законів.
20. До установчих актів ЄС належать:
- а) Паризький договір 1951 р.;
  - б) Маастрихтський договір 1992 р.;
  - в) Лісабонський договір 2007 р.;
  - г) Ліонський договір 1986 р.;
  - д) Манчестерський договір 2000 р.

Джерела і література: [12], [18], [32], [45].

***

Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування.
2. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ.
3. Абсолютне (досконале) взаємне визнання (perfect mutual recognition) та недосконале взаємне визнання (imperfect mutual recognition).

Глосарій: внутрішній ринок Європейського Союзу, товар у праві Європейського Союзу, принцип взаємного визнання (mutual recognition), капітал, рух капіталу, принцип свободи руху капіталу, абсолютне (досконале) взаємне визнання (perfect mutual recognition), недосконале взаємне визнання (imperfect mutual recognition).

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання.
3. Виконати навчальні завдання
  - 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Поняття капіталу та рух капіталу в Європейському Союзі».
  - 3.2. Письмово назвати та охарактеризувати особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ.
4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
  1. Товар у праві ЄС – це:
    - а) Будь-які речі (вироби), що можуть бути оцінені у грошовому еквіваленті і таким чином стати об'єктом торгових операцій;
    - б) Речі, що мають ціну і є платіжними засобами;
    - в) Будь-які речі оцінені у грошовому еквіваленті і вироблені на території ЄС;

- г) Речі, що є об'єктом торгових операцій з третіми країнами;
  - д) Речі, що виробляються на території ЄС.
2. Стосовно вільного руху товарів розрізняються такі види обмежень:
- а) Товарні та грошові;
  - б) Географічні та політичні;
  - в) Відкриті та латентні;
  - г) Митні і виробничі;
  - д) тарифно-податкові та кількісні.
3. Який з органів ЄС встановлює ставки Спільного митного тарифу?
- а) Рада ЄС;
  - б) Європейська Комісія;
  - в) Європейський Суд;
  - г) Рахункова палата;
  - д) Європейський Парламент.
4. Який орган вносить пропозицію для встановлення Спільного митного тарифу?
- а) Рада ЄС;
  - б) Європейська Комісія;
  - в) Європейський Суд;
  - г) Рахункова палата;
  - д) Європейський Парламент.
5. До нефіскальних заходів обмеження належать:
- а) грошові;
  - б) політичні;
  - в) латентні;
  - г) тарифно-податкові;
  - д) кількісні.
6. До фіскальних заходів обмеження належать:
- а) грошові;
  - б) політичні;
  - в) латентні;
  - г) тарифно-податкові;
  - д) кількісні.
7. У праві ЄС під "капіталом" прийнято розуміти:
- а) грошові кошти;
  - б) іноземну валюту;
  - в) цінні папери;
  - г) вироби з дорогоцінних металів;
  - д) усе вище згадане.
8. Щодо якої із свобод в праві ЄС встановлено режим найбільшого сприяння?
- а) Вільний рух товарів;
  - б) Вільний рух послуг;
  - в) Вільний рух осіб;
  - г) Вільний рух капіталу і платежів;
  - д) Щодо всіх свобод режим однаковий.
9. На внутрішньому ринку ЄС забезпечується вільний рух економічних чинників, а саме:
- а) Товарів;
  - б) Послуг;
  - в) Осіб;
  - г) Капіталу;
  - д) Усе вище перераховане.
10. Принцип взаємного визнання зводиться до того, що:
- а) якщо товар законно виготовлено та випущено на ринок в одній державі-члені, то він повинен бути допущеним на ринок будь-якої іншої держави-члена, навіть якщо він не відповідає її технічним або іншим вимогам;
  - б) якщо товар законно виготовлено та випущено на ринок в одній державі-члені, то він повинен бути допущеним на ринок будь-якої іншої держави-члена, але якщо він відповідає її технічним або іншим вимогам;

- в) якщо товар законно виготовлено та випущено на ринок в одній державі що претендує на вступ до ЄС, то він повинен бути допущеним на ринок будь-якої іншої держави-члена ЄС, але якщо він відповідає її технічним або іншим вимогам;
- г) якщо товар законно виготовлено та випущено на ринок в одній державі що претендує на вступ до ЄС, то він повинен бути допущеним на ринок будь-якої іншої держави-члена ЄС, навіть якщо він не відповідає її технічним або іншим вимогам;
- д) якщо товар законно виготовлено та випущено на ринок в одній державі-члені, то він повинен бути допущеним на ринок будь-якої іншої держави-члена, але якщо він відповідає її технічним або іншим вимогам і тільки в обмеженій кількості.
11. Заходи, які мають еквівалентний до кількісних обмежень ефект, можуть застосовуватися:
- а) загально і особово;
  - б) відкрито і латентно;
  - в) вибірково і універсально;
  - г) виключно і спеціально;
  - д) загально і спеціально.
12. Прямі інвестиції – це:
- а) інвестиції, що передбачають створення та купівлю вже наявних підприємств, а також надання довгострокових кредитів та реінвестування доходів заради підтримання тривалих економічних зв'язків;
  - б) інвестиції в нерухомість;
  - в) операції з купівлі-продажу цінних паперів, що звичайно мають результатом обіг на ринках капіталу (акції, облігації та інші цінні папери);
  - г) операції з купівлі-продажу акцій чи часток участі в колективних інвестиційних компаніях;
  - д) операції з надання короткострокових (менше 1 року), середньострокових (від 1 до 5 років) та довгострокових (понад 5 років) кредитів в операціях за участю резидентів держав-членів ЄС.
13. Рух капіталу персонального характеру – це:
- а) порука, гарантії та права застави;
  - б) здійснення платежів, пов'язаних зі страхуванням;
  - в) позики, пожертви та дотації, отримання спадщини, погашення боргів емігрантами в країні їх попереднього проживання тощо;
  - г) інвестиції, що передбачають створення та купівлю вже наявних підприємств, а також надання довгострокових кредитів та реінвестування доходів заради підтримання тривалих економічних зв'язків;
  - д) операції з надання короткострокових (менше 1 року), середньострокових (від 1 до 5 років) та довгострокових (понад 5 років) кредитів в операціях за участю резидентів держав-членів ЄС.
14. На який строк, у випадках, коли за виняткових обставин переміщення капіталу в треті країни чи з них викликає або загрожує викликати серйозні труднощі у функціонуванні економічного та валютного союзу, ЄС може вводити захисні заходи щодо третіх країн, за умови, що такі заходи є вкрай необхідними?
- а) Три місяці;
  - б) Не більше шести місяців;
  - в) Один рік;
  - г) Три роки;
  - д) П'ять років.
15. З якою метою, із переліченого списку, Євросоюз та держави-члени можуть обмежувати рух капіталу та платежів щодо третіх країн?
- а) З метою перевірки платоспроможності;
  - б) З метою підтвердження законності;
  - в) З метою усунення конкуренції;
  - г) З метою стягнення податків;
  - д) з метою запровадження економічних санкцій проти третіх країн.
16. Після консультації з яким органом діючи згідно зі спеціальною законодавчою процедурою, Рада ЄС може ухвалити заходи, що є кроком назад в законодавстві Союзу в питаннях лібералізації руху капіталу до або з третіх країн?
- а) Європейським Парламентом;
  - б) Комітетом регіонів;
  - в) Європейською Комісією;
  - г) Європейським Судом;
  - д) Рахунковою палатою;

17. Свобода вільного руху товарів у ЄС передбачає:
- а) заснування митного союзу;
  - б) усунення дискримінаційного оподаткування товарів, що були випущені в інших державах-членах ЄС;
  - в) вільний рух товарів між країнами членами ЄС, якщо товар відповідає стандартам країни експортера;
  - г) вільний рух товарів між країнами членами ЄС, у визначеній кількості;
  - д) скасування кількісних обмежень у торгівлі між державами-членами та всіх інших заходів, що мають еквівалентний ефект.
18. Стягнення зборів, мит та платежів на товари у ЄС дозволено:
- а) за перевезення зброї і вибухових речовин;
  - б) за перевірки, що вимагаються правом ЄС;
  - в) за перевезення радіоактивних і токсичних речовин;
  - г) за реальні адміністративні послуги;
  - д) за збори, що підпадають під внутрішнє оподаткування держави-члена ЄС.
19. До обмежувальних заходів руху капіталу зазначених у Договорі про функціонування ЄС належить право:
- а) застосовувати відповідні положення свого податкового законодавства, що вирізняють платників податків з відмінним становищем з огляду на місце їхнього проживання або місце, де інвестовано їхній капітал;
  - б) арештовувати майно і кошти підозрілих осіб;
  - в) влаштовувати перевірку законності капіталу;
  - г) обмежувати в'їзд осіб причетних до незаконних фінансових операцій;
  - д) вживати всіх заходів, необхідних для запобігання порушенню національних законів та підзаконних актів, зокрема в сфері оподаткування та пруденційного нагляду за фінансовими установами, або встановити процедури декларування руху капіталу для адміністративної або статистичної інформації, а також робити кроки з міркувань суспільного порядку або суспільної безпеки.
20. При експорті товарів до іншої держави – члена ЄС звільненню від сплати експортером та відшкодуванню експортерів підлягають:
- а) внутрішні податки;
  - б) податки з обороту;
  - в) акцизні збори;
  - г) компенсаційні мита;
  - д) прямі податки.

Джерела і література: [7], [8], [9], [10], [48].

***

Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Регулювання кількісних обмежень.

Глосарій: спільна торговельна політика Європейського Союзу (common commercial policy), правове регулювання експорту товарів, тарифне регулювання імпорту, інтегрований тариф, режим генералізованих тарифних преференцій (Generalized System of Preferences), нетарифне регулювання імпорту, антидемпінгові заходи, антисубсидійні заходи, торговельний бар'єр, заходи проти торговельних бар'єрів, демпінг за торговим правом Європейського Союзу.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання:
  - 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Антидемпінгові заходи».
  - 3.2. Письмово охарактеризувати особливості імпорту та експорту в праві Європейського Союзу.
4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:

1. Метою загальної торгової політики ЄС є:
  - а) гармонійний розвиток світової торгівлі, прогресуюче усунення обмежень в міжнародній торгівлі і зниження митних бар'єрів;
  - б) отримання прибутку;
  - в) накопичення капіталу;
  - г) мир у всьому світі;
  - д) розширення комунікації між країнами.
2. Поняття «загальна торгова політика» з'явилося в:
  - а) Паризькому договору 1951 р.;
  - б) Маастрихтському договору 1992 р.;
  - в) Римському договору 1957 р.;
  - г) Ліонському договору 1986 р.;
  - д) Манчестерському договору 2000 р.
3. В якому році встановлено Загальний митний тариф?
  - а) 1951;
  - б) 1957;
  - в) 1960;
  - г) 1968;
  - д) 1969.
4. В якому році прийнятий регламент про загальні заходи регулювання експорту?
  - а) 1951;
  - б) 1957;
  - в) 1960;
  - г) 1968;
  - д) 1969.
5. Торгове право ЄС – це:
  - а) Галузь права, предмет якої складають відносини, що виникають у торгівлі з іншими країнами держав-членів ЄС, інституцій ЄС, інших країн, міжнародних організацій, приватних осіб;
  - б) Галузь права, предмет якої складають відносини, що виникають у торгівлі з іншими країнами держав-членів ЄС;
  - в) Галузь права, предмет якої складають відносини, що виникають у момент перетину товару кордонів ЄС;
  - г) Галузь права, предмет якої складають відносини, що виникають під час накопичення капіталу державами-членами ЄС;
  - д) Галузь права, предмет якої складають відносини, що виникають у результаті підписання договорів держав-членів ЄС з третіми країнами стосовно руху товарів.
6. Якщо держава-член експортує продукцію на територію іншої держави-члена, будь-яке відшкодування внутрішнього податку:
  - а) Повинне перевищувати ставку внутрішнього податку;
  - б) Не може бути меншим за ставку внутрішнього податку, прямо або опосередковано накладеного на цю продукцію;
  - в) Повинне дорівнювати ставці внутрішнього податку, прямо або опосередковано накладеного на цю продукцію;
  - г) не може перевищувати внутрішнього податку, прямо або опосередковано накладеного на цю продукцію;
  - д) не стягується.
7. Тарифні преференції – це:
  - а) отримання пільгового доступу на ринки країн-торгових партнерів і надання, на взаємній основі, пільг для товарів з третіх країн;
  - б) отримання в країні-імпортері такого ж режиму для товарів, що експортуються, як і для товарів внутрішнього виробництва;
  - в) забезпечення доступу товарів в країну імпорту на умовах не менш сприятливих, ніж для товарів з будь-якої третьої країни;
  - г) обмеження міжнародної торгівлі певними товарами для запобігання небажаним наслідкам для внутрішніх ринків;
  - д) регулювання окремих аспектів міжнародних торгових відносин.
8. Режим найбільшого сприяння – це:
  - а) отримання пільгового доступу на ринки країн-торгових партнерів і надання, на взаємній основі, пільг для товарів з третіх країн;

- б) отримання в країні-імпортері такого ж режиму для товарів, що експортуються, як і для товарів внутрішнього виробництва;
  - в) забезпечення доступу товарів в країну імпорту на умовах не менш сприятливих, ніж для товарів з будь-якої третьої країни;
  - г) обмеження міжнародної торгівлі певними товарами для запобігання небажаним наслідкам для внутрішніх ринків;
  - д) регулювання окремих аспектів міжнародних торгових відносин.
9. Хто встановлює перелік країн-бенефіціарів, на які поширено режим генералізованих тарифних преференцій?
- а) Рада ЄС;
  - б) Країни-донори;
  - в) Європейський Парламент;
  - г) Європейська Комісія;
  - д) Європейський центральний банк.
10. Хто встановлює перелік товарів, на які поширено режим генералізованих тарифних преференцій?
- а) Рада ЄС;
  - б) Країни-донори;
  - в) Європейський Парламент;
  - г) Європейська Комісія;
  - д) Європейський центральний банк.
11. Який строк може тривати розслідування перед тимчасовим відкликанням преференційних умов?
- а) 6 місяців;
  - б) 1 рік;
  - в) 18 місяців;
  - г) 2 роки;
  - д) 3 роки.
12. Якщо Комісія вважає тимчасове відкликання обґрунтованим, вона вносить рішення моніторингу та оцінку ситуації у країні-бенефіціарі. Який строк даного моніторингу?
- а) 6 місяців;
  - б) 1 рік;
  - в) 18 місяців;
  - г) 2 роки;
  - д) 3 роки.
13. У праві ЄС є такі методи визначення грошового еквіваленту мита на одиницю виміру товару:
- а) Адвалорний, специфічний і змішаний;
  - б) Загальний і спеціальний;
  - в) Тарифний і кількісний;
  - г) Конвенційний і автономний;
  - д) Для держав-членів ЄС і для третіх країн.
14. Розрізняються такі види преференційного режиму:
- а) Адвалорний, специфічний і змішаний;
  - б) Загальний і спеціальний;
  - в) Тарифний і кількісний;
  - г) Конвенційний і автономний;
  - д) Для держав-членів ЄС і для третіх країн.
15. Антисубсидійні заходи – це:
- а) переваги, пільги, надані окремим державам, підприємствам, організаціям для підтримки певних видів діяльності;
  - б) фінансова або інша підтримка виробництва, переробки, продажу, транспортування, експорту, споживання товару, завдяки якій суб'єкт господарсько-правових відносин країни експорту одержує пільги (прибутки);
  - в) заходи, що полягають у компенсації прямого чи непрямого субсидування виробництва, виготовлення, експорту або транспортування будь-яких товарів, випуск яких у вільний обіг тягне за собою заподіяння шкоди Співтовариству;
  - г) приховане дотування експортерів через надання податкових пільг, пільгових умов страхування, позик за ставкою нижче ринкової тощо;
  - д) безпосередні виплати експортеру після здійснення ним експортної операції на суму різниці його витрат і отриманого ним доходу.
16. У якості захисних заходів проти імпорту, що завдає шкоди Комісія застосовує:

- а) Антисубсидійні заходи;
  - б) Преференційні режими;
  - в) обмеження міжнародної торгівлі;
  - г) обмеження строку дії наглядового документу на товар і ведення імпортного дозволу для випуску товару у вільний обіг;
  - д) політичні санкції.
17. Цілями укладення міжнародних торгових угод можуть бути:
- а) забезпечення доступу товарів в країну імпорту на умовах не менш сприятливих, ніж для товарів з будь-якої третьої країни;
  - б) забезпечення європейської безпеки;
  - в) отримання в країні-імпортері такого ж режиму для товарів, що експортуються, як і для товарів внутрішнього виробництва;
  - г) зміцнення політичних зв'язків;
  - д) регулювання окремих аспектів міжнародних торгових відносин.
18. Антидемпінгове розпорядження 1996 р. визначило такі умови, достатні для стягнення антидемпінгових податків:
- а) експортна ціна товару, проданого на ринку ЄС, є нижчою за ціну на внутрішньому ринку;
  - б) імпорт спричинив або загрожує спричинити втрати для значної частини промисловості ЄС (зменшення частки на ринку, зниження ціни виробників) і в результаті - негативний вплив на виробництво, об'єм продажів, прибутки, продуктивність тощо;
  - в) витрати ЄС, пов'язані із застосуванням антидемпінгових заходів, мають бути адекватними отриманим прибуткам;
  - г) серйозні недоліки митного контролю за експортом чи транзитом „нелегальних субстанцій” та прекурсорів або недотримання міжнародних конвенцій з відмивання грошей;
  - д) серйозні або систематичні порушення принципів, закладених у міжнародних конвенціях.
19. Підставами для тимчасового відкликання преференційних умов щодо всіх або деяких товарів, є:
- а) експортна ціна товару, проданого на ринку ЄС, є нижчою за ціну на внутрішньому ринку;
  - б) імпорт спричинив або загрожує спричинити втрати для значної частини промисловості ЄС (зменшення частки на ринку, зниження ціни виробників) і в результаті - негативний вплив на виробництво, об'єм продажів, прибутки, продуктивність тощо;
  - в) експорт товарів, вироблених працею ув'язнених;
  - г) серйозні недоліки митного контролю за експортом чи транзитом „нелегальних субстанцій” та прекурсорів або недотримання міжнародних конвенцій з відмивання грошей;
  - д) серйозні або систематичні порушення принципів, закладених у міжнародних конвенціях.
20. Диференціація ставок мита в ЄС здійснюється за наступними чинниками:
- а) походження товарів;
  - б) країна походження товару;
  - в) кодова структура товарів у Комбінованій номенклатурі: група, позиція, категорія та ін.;
  - г) назва товару;
  - д) власне розмір ставок.

Джерела і література: [12], [21], [32], [45].

***

Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Правова охорона промислової власності в Європейському Союзі.

Глосарій: Європейська патентна конвенція (Convention on the Grant of European Patents) 1973 р., Директива 98/71 про правову охорону промислових зразків від 13 жовтня 1998 р., Регламент 6/2002 про промисловий зразок Співтовариства 2002 р., Директива 89/104 про торгові марки та Регламенту 207/2009.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання:

3.1. Розробити структурно-логічну схему «Етапи розвитку права інтелектуальної власності Європейського Союзу».

4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:

1. В якому році набула чинності Європейська патентна конвенція?
  - а) 1957;
  - б) 1967;
  - в) 1977;
  - г) 1987;
  - д) 1997.
2. В якому місті знаходиться Європейське патентне відомство?
  - а) Берлін;
  - б) Париж;
  - в) Амстердам;
  - г) Рим;
  - д) Мюнхен.
3. Який строк дії європейського патенту відповідно до Конвенції?
  - а) 20 років;
  - б) 25 років;
  - в) 30 років;
  - г) 40 років;
  - д) 50 років.
4. Скільки держав-членів ЄС є учасниками Європейської патентної конвенції?
  - а) 15;
  - б) 18;
  - в) 20;
  - г) 25;
  - д) 28.
5. У якому році було прийнято Зелену книгу про патент Співтовариства і патентну систему Європи?
  - а) 1957;
  - б) 1967;
  - в) 1977;
  - г) 1987;
  - д) 1997.
6. Максимальний строк охорони прав на промислові зразки становить:
  - а) 20 років;
  - б) 25 років;
  - в) 30 років;
  - г) 40 років;
  - д) 50 років.
7. Строк правової охорони незареєстрованих промислових зразків становить:
  - а) 1 рік;
  - б) 2 роки;
  - в) 3 роки;
  - г) 4 роки;
  - д) 5 років.
8. Бази даних, які не є об'єктами авторського права, але для створення чи використання яких розробником було вкладено значні фінансові кошти, охороняються правом *sui generis* (правом особливого роду) упродовж:
  - а) 5 років;
  - б) 7 років;
  - в) 10 років;
  - г) 12 років;
  - д) 15 років.
9. Промисловий зразок відповідно до Директиви 98/71 – це:
  - а) Зовнішній вигляд виробу в цілому або його частини, який надає йому, зокрема, характеристики ліній, контурів, кольорів, форми текстури та/або матеріалу чи його орнаменту;

- б) документ, що засвідчує авторство на винахід та виключне право на використання його протягом певного строку;
  - в) нове технічне рішення, що не впливає із існуючого рівня техніки і є промислово придатним;
  - г) технічне рішення, що є новим, корисним у господарській діяльності і може бути практично застосоване;
  - д) «продукт», «процес» та «нове застосування відомого продукту чи процесу» (пристрій, спосіб, сполука, композиція, застосування пристроїв за новим раніше невідомим призначенням, штами мікроорганізмів, культура клітини рослин і тварин тощо).
10. Свідоцтво на торгову марку ЄС видається на:
- а) 5 років;
  - б) 10 років;
  - в) 10 років з можливістю його подовження на 10-річні строки;
  - г) 5 років з можливістю його подовження на 5-річні строки;
  - д) 10 років з можливістю його подовження на 5-річні строки.
11. Право слідування на користь автора оригінального твору мистецтва – це:
- а) набір суб'єктивних виключних прав, які дозволяють авторам літературних, мистецьких та наукових творів отримати соціальні блага від результатів своєї творчої діяльності;
  - б) право автора та його спадкоємців на частку від суми продажу оригіналу художнього твору, а також оригіналу рукопису літературного твору;
  - в) Виключне право передання промислового зразка;
  - г) Право зазначення авторства на творі мистецтва;
  - д) Право на визначення долі твору мистецтва автором.
12. Строк дії патенту на промисловий зразок Співтовариства становить:
- а) 5 років;
  - б) 10 років;
  - в) 10 років з можливістю його подовження на 10-річні строки;
  - г) 5 років з можливістю його подовження на 5-річні строки;
  - д) 10 років з можливістю його подовження на 5-річні строки.
13. З якого моменту починається строк правової охорони незареєстрованих промислових зразків у ЄС?
- а) З дати, коли зразок став загальнодоступним на території ЄС;
  - б) З дати, коли зразок перетнув кордон ЄС;
  - в) З дати, коли зразок представлено публіці;
  - г) З дати, коли зразок описаний у друкованому виданні або в мережі Інтернет;
  - д) З дати, коли зразок почав використовуватись.
14. Директиви – це:
- а) нормативно-правові акти Європейського Союзу обов'язкової сили та прямої дії на його території;
  - б) нормативно-правові акти Європейського Союзу обов'язкової сили для кожної держави-члена, котрій вони адресовані, щодо результату, однак при цьому залишають за нею вибір методів та форм досягнення цього результату;
  - в) акти, що регламентують роботу установ ЄС;
  - г) індивідуальні акти ЄС для кожної країни окремо;
  - д) рекомендаційні акти ЄС.
15. Куди повинен звернутись заявник щодо товарів стосовно яких виникла підозра на порушення прав інтелектуальної власності?
- а) До Патентного бюро;
  - б) Відомства з гармонізації внутрішнього ринку ЄС;
  - в) Бюро авторських прав ЄС;
  - г) Відповідного митного органу;
  - д) Національного центрального органу, що займається питаннями інтелектуальної власності, держави-члена ЄС.
16. Доктрина «вичерпання права» означає:
- а) Якщо власник інтелектуальної власності реалізував товар на території держави-члена ЄС, він втрачає право перешкоджати його імпортуванню з цієї держави до іншої;
  - б) Закінчення строку права інтелектуальної власності;
  - в) Відсутність спадкоємців автора, що володіє правом інтелектуальної власності;
  - г) Скасування права інтелектуальної власності щодо особи, яка займалась поширенням контрафактної продукції;

- д) Скасування права на захист права інтелектуальної власності.
17. Права власника патенту за Директивою 98/71:
- Виключне право на використання промислового зразка;
  - Виключне право передання промислового зразка;
  - Виключне право продажу промислового зразка;
  - Виключне право перешкоджати незаконному використанню промислового зразка третьою особою;
  - Виключне право охорони промислового зразка.
18. Заявку для реєстрації торгової марки Співтовариства можна направити до:
- Відомства з гармонізації внутрішнього ринку ЄС;
  - Бенілюкського офісу з інтелектуальної власності;
  - Національного центрального органу, що займається питаннями інтелектуальної власності, держави-члена ЄС;
  - Патентного бюро ЄС;
  - Бюро авторських прав ЄС.
19. Хто може звертатись за захистом прав інтелектуальної власності відповідно до Директиви 2004/48/ЄС?
- Будь-який споживач;
  - Будь-яка посадова особа центральних органів влади держав-членів ЄС;
  - Суддя;
  - Правоволоділець;
  - Особа, що має право на використання об'єкту права інтелектуальної власності.
20. Які патентні системи діють у ЄС?
- Національні патентні системи держав-членів ЄС;
  - Європейська патентна система;
  - Патентна система країн Бенілюкс;
  - Патентна система ЄС;
  - Світова патентна система.

Джерела і література: [12], [18], [32], [45].

***

Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

- Правове регулювання фінансування спільної аграрної політики.
- Правові інструменти аграрної політики.

Глосарій: аграрне право Європейського Союзу, спільна аграрної політики Європейського Союзу, сільськогосподарська продукція, сільськогосподарський товаровиробник.

Завдання для самоконтролю знань

- Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
- Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання.
- Виконати навчальні завдання
  - Розробити структурно-логічну схему «Правове регулювання експорту та імпорту сільськогосподарської продукції».
- Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
  - Засади спільної аграрної політики ЄС було визначено на:
    - Корнуольській конференції 1947 р.;
    - Стрезькій конференції 1958 р.;
    - Паризькій конференції 1959 р.;
    - Віденській конференції 1970 р.;
    - Гаазькій конференції 1971 р.
  - Цільова ціна в праві ЄС:
    - Визначає оптимальний рівень цін з точки зору селян, а також має гарантувати відповідно високий рівень доходів сільськогосподарського виробництва;

- б) Спрямована на протидію неконтрольованому зниженню цін на сільськогосподарську продукцію і запобігання дестабілізації сільськогосподарських ринків;
- в) Визначає мінімальний рівень цін, за якими імпортована сільськогосподарська продукція може потрапити на ринок ЄС;
- г) З одного боку, слугує для стабілізації цін на ринках, а з іншого – не повинна стимулювати виникнення структурних перевищень цін у ЄС;
- д) Застосовується для виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам унаслідок вилучення продукції з продажу у випадку, якщо ціни на неї падають нижче певного рівня.

3. Порогова ціна в праві ЄС:

- а) Визначає оптимальний рівень цін з точки зору селян, а також має гарантувати відповідно високий рівень доходів сільськогосподарського виробництва;
- б) Спрямована на протидію неконтрольованому зниженню цін на сільськогосподарську продукцію і запобігання дестабілізації сільськогосподарських ринків;
- в) Визначає мінімальний рівень цін, за якими імпортована сільськогосподарська продукція може потрапити на ринок ЄС;
- г) З одного боку, слугує для стабілізації цін на ринках, а з іншого – не повинна стимулювати виникнення структурних перевищень цін у ЄС;
- д) Застосовується для виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам унаслідок вилучення продукції з продажу у випадку, якщо ціни на неї падають нижче певного рівня.

4. Інтервенційна ціна в праві ЄС:

- а) Визначає оптимальний рівень цін з точки зору селян, а також має гарантувати відповідно високий рівень доходів сільськогосподарського виробництва;
- б) Спрямована на протидію неконтрольованому зниженню цін на сільськогосподарську продукцію і запобігання дестабілізації сільськогосподарських ринків;
- в) Визначає мінімальний рівень цін, за якими імпортована сільськогосподарська продукція може потрапити на ринок ЄС;
- г) З одного боку, слугує для стабілізації цін на ринках, а з іншого – не повинна стимулювати виникнення структурних перевищень цін у ЄС;
- д) Застосовується для виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам унаслідок вилучення продукції з продажу у випадку, якщо ціни на неї падають нижче певного рівня.

5. Ціна вилучення продуктів з ринку в праві ЄС:

- а) Визначає оптимальний рівень цін з точки зору селян, а також має гарантувати відповідно високий рівень доходів сільськогосподарського виробництва;
- б) Спрямована на протидію неконтрольованому зниженню цін на сільськогосподарську продукцію і запобігання дестабілізації сільськогосподарських ринків;
- в) Визначає мінімальний рівень цін, за якими імпортована сільськогосподарська продукція може потрапити на ринок ЄС;
- г) З одного боку, слугує для стабілізації цін на ринках, а з іншого – не повинна стимулювати виникнення структурних перевищень цін у ЄС;
- д) Застосовується для виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам унаслідок вилучення продукції з продажу у випадку, якщо ціни на неї падають нижче певного рівня.

6. Базова ціна в праві ЄС:

- а) Визначає оптимальний рівень цін з точки зору селян, а також має гарантувати відповідно високий рівень доходів сільськогосподарського виробництва;
- б) Спрямована на протидію неконтрольованому зниженню цін на сільськогосподарську продукцію і запобігання дестабілізації сільськогосподарських ринків;
- в) Визначає мінімальний рівень цін, за якими імпортована сільськогосподарська продукція може потрапити на ринок ЄС;
- г) З одного боку, слугує для стабілізації цін на ринках, а з іншого – не повинна стимулювати виникнення структурних перевищень цін у ЄС;
- д) Застосовується для виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам унаслідок вилучення продукції з продажу у випадку, якщо ціни на неї падають нижче певного рівня.

7. Сільськогосподарська продукція у праві ЄС– це:

- а) продукція, вирощена на землі, продукти тваринництва та рибальства, а також продукти первинної обробки, безпосередньо пов'язані з цією продукцією;
- б) продукти тваринництва та рибальства, а також продукти первинної обробки, безпосередньо не пов'язані з цією продукцією;
- в) продукти тваринництва та рибальства, а також продукти первинної обробки, безпосередньо не пов'язані з цією продукцією;

г) продукція, вирощена на землі, продукти тваринництва та рибальства, а також продукти вторинної обробки, безпосередньо пов'язані з цією продукцією;

д) продукція, вирощена на землі, продукти тваринництва, а також продукти первинної обробки, безпосередньо пов'язані з цією продукцією.

8. Рада ЄС за пропозицією якого органу ухвалює заходи щодо встановлення цін, зборів, допомоги та кількісних обмежень, а також про встановлення й розподіл обсягів можливого вилову риби?

- а) Спільного комітету регулювання сільського господарства ЄС;
- б) Європейської Комісії;
- в) Європейського Суду;
- г) Рахункової палати;
- д) Європейського Парламенту.

9. Сертифікати, як своєрідна форма статистичного обліку торгівлі ЄС – це:

а) Фінансові виплати завдання яких полягає у збільшенні конкурентноздатності сільськогосподарської продукції, виробленої в ЄС, на світових ринках, а також у заохоченні виробників до експорту надлишкової сільськогосподарської продукції;

б) Документи, що визначають обсяги експорту та імпорту сільськогосподарської продукції, а також терміни їх чинності;

в) Дозволи на вчинення визначеної у них кількості експортно-імпортних операцій протягом визначеного в них часу;

г) прив'язка платежів до екологічних стандартів, стандартів харчової безпеки, охорони здоров'я та умов утримання тварин, а також підтримки високих аграрних та екологічних умов утримання земель;

д) документ, що передбачає вдосконалення політики розвитку сільської місцевості за рахунок надання додаткових коштів, нових заходів щодо захисту навколишнього середовища, покращення якості продуктів харчування та допомоги фермерам у досягненні виробничих стандартів ЄС

10. Експортно-імпортні ліцензії в праві ЄС – це:

а) Фінансові виплати завдання яких полягає у збільшенні конкурентноздатності сільськогосподарської продукції, виробленої в ЄС, на світових ринках, а також у заохоченні виробників до експорту надлишкової сільськогосподарської продукції;

б) Документи, що визначають обсяги експорту та імпорту сільськогосподарської продукції, а також терміни їх чинності;

в) Дозволи на вчинення визначеної у них кількості експортно-імпортних операцій протягом визначеного в них часу;

г) прив'язка платежів до екологічних стандартів, стандартів харчової безпеки, охорони здоров'я та умов утримання тварин, а також підтримки високих аграрних та екологічних умов утримання земель;

д) документ, що передбачає вдосконалення політики розвитку сільської місцевості за рахунок надання додаткових коштів, нових заходів щодо захисту навколишнього середовища, покращення якості продуктів харчування та допомоги фермерам у досягненні виробничих стандартів ЄС.

11. За загальним правилом сільськогосподарська продукція, що підлягає інтервенційній закупівлі, має зберігатися на складах:

- а) держави-члена ЄС;
- б) третіх країн;
- в) держав з якими підписана угода про асоціацію;
- г) безпосереднього виробника;
- д) Європейської компанії.

12. Вперше квоти на виробництво сільськогосподарської продукції були застосовані в:

- а) 1947 р.;
- б) 1955 р.;
- в) 1967 р.;
- г) 1977 р.;
- д) 1978 р.

13. Завдання експортних доплат полягає у:

- а) збільшенні конкурентноздатності сільськогосподарської продукції, виробленої в ЄС, на світових ринках, а також у заохоченні виробників до експорту надлишкової сільськогосподарської продукції;

- б) зменшенні конкурентноздатності сільськогосподарської продукції, виробленої в ЄС, на світових ринках, а також у заохоченні виробників до експорту надлишкової сільськогосподарської продукції;
  - в) заохоченні виробників до експорту надлишкової сільськогосподарської продукції;
  - г) заохоченні покупців до імпорту надлишкової сільськогосподарської продукції;
  - д) обмеженні чи припиненні імпорту сільськогосподарської продукції, яка може заподіяти серйозні негативні наслідки для внутрішнього ринку Співтовариства.
14. Завдання забезпечувальних застережень полягає у:
- а) збільшенні конкурентноздатності сільськогосподарської продукції, виробленої в ЄС, на світових ринках, а також у заохоченні виробників до експорту надлишкової сільськогосподарської продукції;
  - б) зменшенні конкурентноздатності сільськогосподарської продукції, виробленої в ЄС, на світових ринках, а також у заохоченні виробників до експорту надлишкової сільськогосподарської продукції;
  - в) заохоченні виробників до експорту надлишкової сільськогосподарської продукції;
  - г) заохоченні покупців до імпорту надлишкової сільськогосподарської продукції;
  - д) обмеженні чи припиненні імпорту сільськогосподарської продукції, яка може заподіяти серйозні негативні наслідки для внутрішнього ринку Співтовариства.
15. Хто повинен виплачувати експортні доплати?
- а) Комісія ЄС;
  - б) Рада ЄС;
  - в) Спеціалізовані державні інтервенційні агенції;
  - г) Країна імпортер;
  - д) Країна експортер.
16. В якому році було прийнято Регламент Ради про підтримку сільського розвитку з Європейського сільськогосподарського фонду сприяння розвитку села?
- а) 2001;
  - б) 2002;
  - в) 2003;
  - г) 2004;
  - д) 2005.
17. Система інструментів підтримання цін на сільськогосподарську продукцію і субсидіювання сільського господарства в спільній аграрній політиці ЄС, складається з таких елементів:
- а) Доходно-цінового;
  - б) Колективного;
  - в) Структурального;
  - г) Колегіального;
  - д) Сільського.
18. Залежно від того, про яку продукцію йдеться, спільна організація сільськогосподарських ринків набирає однієї з таких форм (відповідно до договору про функціонування європейського союзу):
- а) спільні правила конкуренції;
  - б) спільний комітет;
  - в) спільна відповідальність;
  - г) обов'язкова координація різноманітних організацій національних ринків;
  - д) організація європейського ринку.
19. Під час розроблення спільної сільськогосподарської політики та окремих методів її застосування необхідно враховувати (відповідно до договору про функціонування європейського союзу):
- а) інтерси країн сусідів ЄС;
  - б) особливу природу сільськогосподарської діяльності, що впливає з соціальної структури сільського господарства та зі структурних та природних відмінностей між різними сільськогосподарськими регіонами;
  - в) потребу поступового запровадження належного пристосування;
  - г) той факт, що в державах-членах сільське господарство є сектором, тісно пов'язаним з усією економікою;
  - д) інтереси міського населення країн-членів ЄС.
20. З-поміж різноманітних інструментів внутрішнього регулювання сільськогосподарських ринків у ЄС важливе місце відводиться:
- а) ціноутворенню на сільськогосподарську продукцію;

- б) впровадженню ГМО;
- в) різним видам обмеження обсягів сільськогосподарського виробництва (зокрема, квотування виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції);
- г) забороні інтервенційних закупівель;
- д) преміям і доплатам.

Джерела і література: [12], [18], [32], [45].

Тема 14. Митне право Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Поняття інтегрованої товарної номенклатури (the Integrated Tariff of the European Communities).
2. Види мит Єдиного митного тарифу Європейського Союзу.

Глосарій: Митний союз Європейського Союзу, Єдиний митний тариф Європейського Союзу, інтегрована товарна номенклатура, Митна територія Європейського Союзу.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання
  - 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Митний союз Європейського Союзу: мета створення та напрями діяльності».
4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
  1. У якому році створено Раду Митного Співробітництва?
    - а) 1947;
    - б) 1949;
    - в) 1950;
    - г) 1951;
    - д) 1952.
  2. Яку зараз назву має організація, в яку перетворилась Рада Митного Співробітництва?
    - а) Всесвітня митна організація;
    - б) Європейська митна організація;
    - в) Панєвропейська митна організація;
    - г) Панєвропейський митний союз;
    - д) Євразійський митний союз.
  3. Ключовим актом вторинного права ЄС в митній сфері є:
    - а) Закон про спільний митний простір ЄС;
    - б) Постанова Ради ЄС про спільний митний простір;
    - в) Митний кодекс ЄС;
    - г) Положення Європарламенту про митний простір ЄС;
    - д) Міжнародна угода про митний простір ЄС.
  4. Який орган видає Єдиний митний тариф ЄС?
    - а) Рада ЄС;
    - б) Європейська Комісія;
    - в) Європарламент;
    - г) Рахункова палата;
    - д) Митний комітет ЄС.
  5. Єдиний митний тариф видається у 2 варіантах:
    - а) Офіційне видання та інтегроване видання;
    - б) Офіційне видання та доповнення;
    - в) Офіційне видання і тлумачення;
    - г) Офіційне видання та імплементація законодавства;
    - д) Офіційне видання та скорочений варіант.
  6. В якому році набрав чинності перший Єдиний митний тариф?
    - а) 1947;

- б) 1959;
  - в) 1968;
  - г) 1970;
  - д) 1975.
7. В якому році відбулось перше зменшення ставок мит між країнами-учасницями за Римським договором?
- а) 1947;
  - б) 1959;
  - в) 1968;
  - г) 1970;
  - д) 1975.
8. На скільки років була розрахована програма ліквідації митних бар'єрів?
- а) 4;
  - б) 5;
  - в) 10;
  - г) 20;
  - д) 25.
9. Усунення митних зборів відбувалося шляхом послідовного їх зменшення на (у відсотках):
- а) 4;
  - б) 5;
  - в) 10;
  - г) 20;
  - д) 25.
10. В якому році було завершено формування митного союзу?
- а) 1947;
  - б) 1959;
  - в) 1968;
  - г) 1970;
  - д) 1975.
11. Якої групи товарів стосувалися єдині заходи тарифного і нетарифного регулювання митного союзу ЄС на першому етапі свого існування?
- а) Промислових товарів;
  - б) Сільськогосподарських товарів;
  - в) Зброї;
  - г) Медикаментів;
  - д) Усього вищезгаданого.
12. Класифікація мит Єдиного митного тарифу ЄС можлива за 2 підставами:
- а) За підставами і за специфікою;
  - б) За режимом і за терміном;
  - в) За способом нарахування і за видом мита;
  - г) За спеціалізацією і за терміном;
  - д) За кваліфікацією і за країною призначення.
13. Застосування тарифних пільг може обмежуватись:
- а) Терміном і країною призначення;
  - б) Тарифними квотами і тарифними лімітами;
  - в) Способом нарахування і видом мита;
  - г) Відповідальністю і терміном;
  - д) Країною-імпортером і країною-експортером.
14. Митне законодавство ЄС виділяє 2 види походження товарів:
- а) Непреференційне і преференційне;
  - б) Акцизне і неакцизне;
  - в) Тарифне і нетарифне;
  - г) Квотне і лімітоване;
  - д) Сільськогосподарське і промислове.
15. Процедура зовнішнього транзиту застосовується щодо товарів;
- а) Які не належать ЄС;
  - б) Які належать країні-члену ЄС і країні яка підписала з цією країною угоду про зовнішній транзит;
  - в) Які належать африканським країнам;

- г) Які належать країнам. Що претендують на членство в ЄС.
16. Питання запобігання, розслідування та покарання за порушення митних правил, є компетенцією:
- а) Митного комітету ЄС;
  - б) Європарламенту;
  - в) Ради ЄС;
  - г) Європейської Комісії;
  - д) Національних митних адміністрацій.
17. Походження товару не має значення якщо:
- а) Товари повністю отримані чи виготовлені в певній країні;
  - б) Застосовується усереднена ставка мита;
  - в) Стосовно товару не застосовуються захисні заходи;
  - г) Стосовно товару застосовуються захисні заходи;
  - д) Цей вид товару звільняється від сплати мита.
18. Створення митного союзу було досягнуто реалізацією таких заходів:
- а) Усунення мит та еквівалентних зборів між державами-членами;
  - б) Уведення кількісних обмежень;
  - в) Дозвіл захисту внутрішнього ринку за допомогою внутрішніх податків;
  - г) Прийняття спільного зовнішнього митного тарифу;
  - д) Усунення кількісних обмежень та еквівалентних зборів.
19. До основних завдань, на вирішення яких спрямована діяльність митних органів країн-членів ЄС належать:
- а) Захист фінансових інтересів ЄС та держав-членів;
  - б) Підтримка малого бізнесу в ЄС;
  - в) Захист ЄС від недобросовісної та протиправної торгівлі з одночасною підтримкою законної ділової активності;
  - г) Підтримання належного балансу між митним контролем та сприянням міжнародній торгівлі;
  - д) Недопущення товарів третіх країн на ринок ЄС.
20. Митне право ЄС становить сукупність регіональних правових норм, які регулюють:
- а) Відносини щодо функціонування митного союзу ЄС;
  - б) Відносини щодо торгівлі товарами між ЄС та третіми країнами;
  - в) Відносини в митній сфері між ЄС цілому і країнами учасниками та третіми країнами і міжнародними міжурядовими організаціями;
  - г) Відносини між членами ЄС в напрямку анексії нових територій;
  - д) Відносини між членами ЄС стосовно монополії товарів в Європі.

Джерела і література: [12], [18], [32], [45].

***

Тема 15. Податкове право Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Установчі договори.
2. Загальні принципи права.
3. Регламенти. Директиви. Рішення суду Європейського Союзу. Правова доктрина Європейського Союзу.
4. Правове регулювання податків.

Глосарій: податкове право Європейського Союзу, податкова політика Європейського Союзу, податкова система Європейського Союзу, податок з доходів фізичних осіб в Європейському Союзі.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
  2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання.
  3. Виконати навчальні завдання
    - 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Види податків Європейського Союзу».
  4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
1. Функцію конституційних актів ЄС в галузі податкового права, виконують:

- a) Установчі договори;
  - б) Нормативні акти вторинного права;
  - в) Рішення Суду ЄС;
  - г) Загальні принципи права;
  - д) Постанови Ради ЄС.
2. Правові принципи, що застосовуються до регулювання податкових відносин, можна поділити на:
- a) Установчі і нормотворчі;
  - б) Загальні та спеціальні;
  - в) Первинні і вторинні;
  - г) Основоположні і похідні;
  - д) Загальні і конкретизуючі.
3. Принципи субсидіарності та пропорційності можна віднести до:
- a) Первинних принципів;
  - б) Основоположних принципів;
  - в) Загальних принципів;
  - г) Спеціальних принципів;
  - д) Конкретизуючих принципів.
4. Заборону на запровадження будь-яких обов'язкових платежів, що є рівнозначними миту, можна віднести до:
- a) Первинних принципів;
  - б) Основоположних принципів;
  - в) Загальних принципів;
  - г) Спеціальних принципів;
  - д) Конкретизуючих принципів.
5. Регламент, як джерело податкового права ЄС, можна віднести до:
- a) Установчі договори;
  - б) Нормативні акти вторинного права;
  - в) Рішення Суду ЄС;
  - г) Загальні принципи права;
  - д) Постанови Ради ЄС.
6. Податкові справи, що їх розглядає Суд ЄС, можна поділити на 2 категорії:
- a) Такі, що дають роз'яснення норм інтеграційного права, але не містять заборони і Такі, що дають роз'яснення норм інтеграційного права імістять заборони;
  - б) Призначають покарання і відмовляють у розгляді;
  - в) Приймають директиви і відмінюють директиви;
  - г) Приймають черговий Регламент і вносять поправки у існуючий Регламент;
  - д) Затверджують установчі договори міжнародних конференцій і приймають рішення про вихід з міжнародних союзів.
7. До норм, так званого «м'якого права», можна віднести:
- a) Митний кодекс ЄС;
  - б) Податковий кодекс ЄС;
  - в) Регламент про податкові збори та еквівалентні платежі;
  - г) Директиву про вибіркове оподаткування;
  - д) Кодекс поведінки щодо оподаткування бізнесу.
8. Тарифікація товарів, де кожен вид товару має відповідний код, здійснюється на засадах:
- a) Тарифної сітки ЄС;
  - б) Кодексу тарифів і зборів;
  - в) Митного кодексу ЄС;
  - г) Комбінованої номенклатури товарів;
  - д) Договору про спільне оподаткування.
9. Порядок визначення походження та митної вартості товарів міститься в:
- a) Тарифній сітці ЄС;
  - б) Кодексі тарифів і зборів;
  - в) Митному кодексі ЄС;
  - г) Комбінованій номенклатурі товарів;
  - д) Договорі про спільне оподаткування.
10. В якому році набрала чинності Конвенція про уникнення подвійного оподаткування підписана 23.07.1990 р.?
- a) 1990;

- б) 1991;
  - в) 1992;
  - г) 1994;
  - д) 1995.
11. У якому році Рада організації Економічного співробітництва та Розвитку затвердила стандарти трансфертного ціноутворення?
- а) 1990;
  - б) 1991;
  - в) 1992;
  - г) 1994;
  - д) 1995.
12. В якому році прийнято Директиву Ради ЄС «Про основні положення для підакцизної продукції та її зберігання, переміщення і контроль за нею»?
- а) 1990;
  - б) 1991;
  - в) 1992;
  - г) 1994;
  - д) 1995.
13. Яка країна вперше запровадила ПДВ?
- а) Велика Британія;
  - б) Франція;
  - в) Італія;
  - г) Іспанія;
  - д) Швейцарія.
14. В якому році вперше запроваджено ПДВ як податок?
- а) 1954;
  - б) 1961;
  - в) 1968;
  - г) 1970;
  - д) 1980.
15. В Договорі про Функціонування Європейського Союзу податкова політика закріплюється опосередковано через проведення:
- а) Митної політики;
  - б) Корпоративної політики;
  - в) Фінансової політики;
  - г) Аграрної політики;
  - д) Конкурентної політики.
16. Який з вказаних видів податків належить до такого, що не регулюється винятково нормами національного права держав-членів?
- а) Податок з доходів фізичних осіб;
  - б) Земельний податок;
  - в) Податок на майно;
  - г) Податок корпорацій;
  - д) Податок податок з доходів при їх розподілі між материнськими і дочірніми компаніями.
17. Який вид організаційно-правової форми повинно мати господарське товариство щоб користуватися перевагами щодо Директиви 90/434/ЕЕС «Про загальну систему оподаткування, що застосовується до злиття, поділу, часткового поділу, переведення активів та обміну акціями щодо компаній різних держав-членів, а також щодо переносу зареєстрованого офісу Європейської компанії чи Європейського кооперативного товариства між державами-членами»?
- а) Акціонерне товариство;
  - б) Товариство з додатковою відповідальністю;
  - в) Товариство з обмеженою відповідальністю;
  - г) Товариство з повною відповідальністю;
  - д) Акціонерне командитне товариство.
18. Відповідно до загальної методики, що пропонується Комісією ЄС, об'єктами оподаткування, що включаються в базу оподаткування податком з доходів фізичних осіб, є:
- а) Доходи від праці за наймом;
  - б) Доходи від самозайнятої діяльності;
  - в) Доходи від кпіталу;

- г) Доходи або прибуток юридичних осіб;
  - д) Все вище зазначене.
19. Відповідно до ст. 2 Директиви 2006/112 про загальну систему податків на додану вартість, оподаткуванню ПДВ за певними винятками підлягають:
- а) Безоплатне придбання товарів на території держави-члена ЄС;
  - б) Оплатна реалізація товарів на території держави-члена ЄС оподатковуваною особою, що діє у такій якості;
  - в) Оплатна купівля всередині ЄС товарів на території держави-члена;
  - г) Експорт товарів;
  - д) Імпорт товарів.
20. Податкові відносини, відповідно до того, який з рівнів податкового права застосовується, поділяються на відносини, що:
- а) Регулюються винятково нормами податкового права національного рівня;
  - б) Регулюються винятково нормами податкового права наднаціонального рівня;
  - в) Регулюються винятково нормами податкового права як національного так і наднаціонального рівня;
  - г) Регулюються нормами податкового права міжнародних організацій;
  - д) Регулюються винятково нормами податкового права третіх країн.

Джерела і література: [12], [18], [32], [45].

***

Тема 16. Конкурентне право Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Відповідний товарний ринок (relevant product market).

Глосарій: конкурентне право Європейського Союзу, принцип de minimis, політика лояльності (leniency policy), антиконкурентна узгоджена практика, зловживання домінуючим становищем на ринку, вплив на ринку (market power), відповідний товарний ринок (relevant product market).

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання
  - 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Джерела конкурентного права Європейського Союзу».
4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
  1. Передумовою сучасного розуміння поняття, а також загальних механізмів правового регулювання, конкурентних відносин є:
    - а) Ринкова політика Бісмарка;
    - б) Антитрестівське законодавство США;
    - в) Закон про конкуренцію Маршала;
    - г) Конкурентні реформи Століпіна;
    - д) Підприємницький кодекс королеви Вікторії.
  2. Систему правового регулювання більшою мірою проконкурентного, ніж антимонопольного спрямування називають:
    - а) Європейською моделлю;
    - б) Американською моделлю;
    - в) Вільною моделлю;
    - г) Спеціальною моделлю;
    - д) Євразійською моделлю.
  3. Систему правового регулювання спрямовану на зменшення обмежень свободи торгівлі і більшою мірою, такою, що має своєю метою оголошення поза законом монопольної влади і прибутку посередників, називають:
    - а) Європейською моделлю;
    - б) Американською моделлю;
    - в) Вільною моделлю;

- г) Спеціальною моделлю;
  - д) Євразійською моделлю.
4. Яка модель правового регулювання конкурентних відносин у Канаді?
- а) Європейська модель;
  - б) Американська модель;
  - в) Вільна модель;
  - г) Спеціальна модель;
  - д) Євразійська модель.
5. Яка модель правового регулювання конкурентних відносин у Австрії?
- а) Європейська модель;
  - б) Американська модель;
  - в) Вільна модель;
  - г) Спеціальна модель;
  - д) Євразійська модель.
6. Під політикою ЄС в галузі конкуренції розуміють 2 напрями, що стосуються:
- а) Фізичних осіб та приватних підприємств;
  - б) Корпорацій та держав;
  - в) Країн-членів та третіх держав;
  - г) Країн-членів та міжнародних організацій;
  - д) Приватних підприємств і діяльності державних органів і органів, що фінансуються державою.
7. Як називається спеціальний адміністративний орган з питань захисту конкуренції в структурі ЄС?
- а) Відділ боротьби з монополією;
  - б) Управління з питань конкурентного права;
  - в) Головний офіс з питань підприємництва;
  - г) Генеральний директорат «Конкуренція»;
  - д) Комітет з питань конкуренції.
8. В якому році набув чинності Регламент Ради ЄС від 16.12.2002 щодо імплементації правил конкуренції, визначених статтями 81, 82 Договору?
- а) 2002;
  - б) 2003;
  - в) 2004;
  - г) 2005;
  - д) 2006.
9. Скільки відсотків від загального обороту за попередній фінансовий рік, не повинен перевищувати штраф для кожного суб'єкта господарювання, що беруть участь у порушенні?
- а) 1;
  - б) 5;
  - в) 10;
  - г) 15;
  - д) 20.
10. Найважливіші правила конкуренції, за Договором про функціонування Європейського Союзу, сформульовані у 2 відділах, які мають назву:
- а) Правила, які застосовуються до підприємств і державна допомога;
  - б) Правила конкуренції і способи покарання;
  - в) Основні положення про конкуренцію і штрафні санкції;
  - г) Забезпечення попиту і пропозиції та регулювання монополій;
  - д) Дотримання ринкової економіки і захист економічних інтересів ЄС.
11. Конкурентні норми Договору про функціонування Європейського Союзу застосовуються, якщо:
- а) Встановлено, що існує порушення монополії на внутрішньому ринку;
  - б) Встановлено, що існує загроза порушення монополії на внутрішньому ринку;
  - в) Встановлено, що існує порушення або загроза порушення конкуренції на внутрішньому ринку;
  - г) Юридичні особи з третіх країн бажають провадити підприємницьку діяльність на внутрішньому ринку ЄС;
  - д) Підприємство з країни-члена ЄС бажає провадити підприємницьку діяльність в третіх країнах.
12. На національному рівні застосування правил конкуренції ЄС здійснюється:
- а) Спеціально створеними органами при підприємстві;
  - б) Спеціальним бюро з конкуренції при ООН;

- в) Органами СОТ;
  - г) Органами ЄС, що безпосередньо закріплені в положеннях засновницьких договорів;
  - д) Органами держав-членів.
13. На наднаціональному рівні застосування правил конкуренції ЄС здійснюється:
- а) Спеціально створеними органами при підприємстві;
  - б) Спеціальним бюро з конкуренції при ООН;
  - в) Органами СОТ;
  - г) Органами ЄС, що безпосередньо закріплені в положеннях засновницьких договорів;
  - д) Органами держав-членів.
14. Хто керує спеціальним адміністративним органом з питань захисту конкуренції в структурі ЄС?
- а) Заступник Голови Ради ЄС;
  - б) Один з єврокомісарів, членів Комісії ЄС;
  - в) Голова Європарламенту;
  - г) Один з євродепутатів;
  - д) Заступник Голови Рахункової палати.
15. Як називається спеціальна мережа конкурентних органів, що складається з органів з питань захисту конкуренції держав-членів та Європейської Комісії?
- а) Конкурентний ринок ЄС;
  - б) Конкурентна мережа ЄС;
  - в) Європейська мережа органів з питань захисту конкуренції;
  - г) Мережа захисту конкуренції ЄС;
  - д) Європейська економічної безпеки.
16. Конгломератним злиттям вважається:
- а) Злиття, що відбувається між виробниками різних товарів, що не конкурують між собою;
  - б) Злиття між виробниками і дистриб'юторами їх товарів;
  - в) Злиття між незалежними виробниками і такими, що конкурують між собою на одному ринку;
  - г) Злиття між корпораціями з різних країн;
  - д) Злиття між виробником з держави-члена ЄС і виробником з третіх країн.
17. Визначаючи цілі права конкуренції ЄС, виділяють 3 основні положення:
- а) Інтеграція;
  - б) Незалежність;
  - в) Справедливість;
  - г) Прибутковість;
  - д) Ефективність.
18. До жорстких картелів належать:
- а) Угоди про фіксовані ціни;
  - б) Угоди про науково-дослідну діяльність;
  - в) Угоди про поділ ринку;
  - г) Угоди про спеціалізацію;
  - д) Колективні угоди про ексклюзивну дистрибуцію.
19. До угод про кооперацію належать:
- а) Угоди про фіксовані ціни;
  - б) Угоди про науково-дослідну діяльність;
  - в) Угоди про поділ ринку;
  - г) Угоди про спеціалізацію;
  - д) Спільні підприємства з метою кооперації.
20. Комісія може своїм рішенням накладати на суб'єктів господарювання та об'єднання суб'єктів господарювання штрафи, що не перевищують 1% загального об'єму за попередній фінансовий рік, у тих випадках, коли умисно або через необережність:
- а) вони надали неточну або таку, що вводить в оману, інформацію у відповідь на вимогу;
  - б) печатки, накладені посадовими чи іншими особами, які брали участь у проведенні перевірки та призначені Комісією, були зламани;
  - в) під час перевірок вони надали у неповній формі книги чи інші записи, пов'язані з підприємницькою діяльністю, що вимагалися, або відмовились проходити перевірку;
  - г) якщо виникла підозра у вчиненні підприємством протиправних дій;
  - д) через наявність серед власників або засновників підприємства осіб громадян країни, що не є членом ЄС.

Джерела і література: [12], [18], [32], [45].

Тема 17. Корпоративне право Європейського Союзу

Глосарій: корпоративного права Європейського Союзу, свобода заснування у праві Європейського Союзу, поглинання компаній (takeover binds), юридичні особи наднаціонального характеру, Європейське об'єднання з економічних інтересів (European Economic Interest Grouping), поняття Європейського товариства (European Company), Європейський кооператив.

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання
  - 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Європейське об'єднання з економічних інтересів (European Economic Interest Grouping): мета та особливості функціонування» або «Перспективи розвитку корпоративного права Європейського Союзу».
4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:
  1. Скільки виділяють моделей регулювання в галузі корпоративного права ЄС?
    - а) 2;
    - б) 3;
    - в) 4;
    - г) 5;
    - д) 6.
  2. Яка модель регулювання корпоративного права в Австрії?
    - а) Німецька;
    - б) Французька;
    - в) Англосаксонська;
    - г) Скандинавська;
    - д) Австрійська.
  3. Яка модель регулювання корпоративного права в Італії?
    - а) Німецька;
    - б) Французька;
    - в) Англосаксонська;
    - г) Скандинавська;
    - д) Австрійська.
  4. Яка модель регулювання корпоративного права у Фінляндії?
    - а) Німецька;
    - б) Французька;
    - в) Англосаксонська;
    - г) Скандинавська;
    - д) Австрійська.
  5. Яка модель регулювання корпоративного права в Ірландії?
    - а) Німецька;
    - б) Французька;
    - в) Англосаксонська;
    - г) Скандинавська;
    - д) Австрійська.
  6. У якому році був прийнятий Статут Європейської компанії?
    - а) 1968;
    - б) 1991;
    - в) 1992;
    - г) 2001;
    - д) 2004.
  7. Що регламентує Статут Європейської компанії?
    - а) Дає змогу проводити злиття і функціонувати на всій території ЄС відповідно до однакових правових норм і уніфікованої системи управління і звітності;

- б) Дає змогу проводити злиття і функціонувати на всій території ЄС відповідно до правових норм держави до якої належить підприємство;
  - в) З'явилася необхідність створювати складну мережу дочірніх підприємств і філій, діяльність яких регулюється законодавством різних держав;
  - г) З'явилася необхідність створювати складну мережу дочірніх підприємств і філій, діяльність яких регулюється законодавством ЄС;
  - д) Введення додаткових адміністративних процедур в управлінні підприємства і вдосконалення звітності перед органами ЄС.
8. В якому році прийнято Регламент, що містить Статут Європейського кооперативного товариства?
- а) 2000;
  - б) 2001;
  - в) 2002;
  - г) 2003;
  - д) 2004.
9. В якому році прийнято Регламент, що регулює процедуру неспроможності (банкрутства)?
- а) 2000;
  - б) 2001;
  - в) 2002;
  - г) 2003;
  - д) 2004.
10. В якому році набув чинності Регламент, що регулює процедуру неспроможності (банкрутства)?
- а) 2000;
  - б) 2001;
  - в) 2002;
  - г) 2003;
  - д) 2004.
11. За Директивою від 08.10.2001 мінімальний розмір капіталу Європейської компанії становить:
- а) 25 000 євро;
  - б) 50 000 євро;
  - в) 100 000 євро;
  - г) 120 000 євро;
  - д) 500 000 євро.
12. Який відсоток номінальної вартості кожної акції має бути сплачено на момент створення товариства?
- а) 10;
  - б) 20;
  - в) 25;
  - г) 30;
  - д) 50.
13. Протягом якого строку повинні бути виплачені внески в натурі з моменту реєстрації товариства?
- а) 1 рік;
  - б) 3 роки;
  - в) 5 років;
  - г) 7 років;
  - д) 10 років.
14. Рішення про збільшення статутного капіталу приймається загальними зборами акціонерів більшістю у:
- а) 1 голос;
  - б) 2/3 голосів;
  - в) 3/4 голосів;
  - г) 4/5 голосів;
  - д) 100 % голосів.
15. Рішення про зменшення статутного капіталу приймається за рішенням суду або за рішенням загальних зборів акціонерів більшістю у:
- а) 1 голос;
  - б) 2/3 голосів;
  - в) 3/4 голосів;
  - г) 4/5 голосів;
  - д) 100 % голосів.

16. За який термін при злитті керівні або адміністративні органи компаній, що беруть участь у реорганізації, повинні розробити докладний письмовий проект злиття до дня ухвалення відповідного рішення загальними зборами акціонерів?
- а) 2 місяці;
  - б) 6 місяців;
  - в) 1 рік;
  - г) 2 роки;
  - д) 3 роки.
17. До способів відкриття, що передбачені у статуті Європейської компанії належать:
- а) Шляхом злиття акціонерних товариств, принаймні 2 з яких засновані або функціонують на підставі законодавства різних держав-членів ЄС;
  - б) Відкриття філії або дочірньої компанії самою Європейською компанією;
  - в) За допомогою створення спільного дочірнього підприємства (Європейська компанія – філія) компаніями або фірмами з урахуванням того, що центральне управління принаймні 2 з них повинне перебувати на території різних держав-членів ЄС;
  - г) Шляхом злиття акціонерних товариств, принаймні 2 з яких засновані або функціонують на підставі законодавства однієї держави-члена ЄС;
  - д) За допомогою створення спільного дочірнього підприємства (Європейська компанія – філія) компаніями або фірмами з урахуванням того, що центральне управління принаймні 2 з них повинне перебувати на території однієї держави-члена ЄС.
18. Підставами визнання товариства недійсним є:
- а) Відсутність у статуті цілей товариства, що суперечать публічному порядку;
  - б) Недієздатність усіх первісних засновників товариства;
  - в) Недотримання норм національного законодавства щодо сплати мінімального розміру статутного капіталу;
  - г) Відсутність засновницьких документів або недотримання формальностей щодо їх оформлення;
  - д) Відсутність у засновницьких документах розписок засновників щодо дотримання прав людини.
19. До інформації, що підлягає зазначенню в засновницьких документах товариства і занесенню до торгового реєстру належить?
- а) Фактична адреса;
  - б) Сума передплатного статутного капіталу;
  - в) Мета створення;
  - г) Дата сплати обов'язкового реєстраційного платежу;
  - д) Найменування компанії.
20. При реєстрації компанії обов'язковому опублікуванню підлягають?
- а) Інформація про структуру товариства;
  - б) Інформація про представницькі органи, органи управління і контролю;
  - в) Інформація про зміну юридичної адреси;
  - г) Інформація про дохід за минулий фінансовий рік;
  - д) Інформація про партнерів компанії.

Джерела і література: [12], [21], [32], [44], [45].

***

Тема 18. Право споживачів Європейського Союзу

Питання для самостійного опрацювання:

1. Поняття «споживач», «продукт», «товари».

Глосарій: споживач, продукт, товари, РАПЕКС (Rapid Exchange of Information System).

Завдання для самоконтролю знань

1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
3. Виконати навчальні завдання
- 3.1. Розробити структурно-логічну схему «Інституційна база правового захисту споживачів».

4. Виконати тестові завдання і підготуватися до тестового контролю:

1. Право споживачів ЄС – це:

- а) Сукупність правил, що їх спеціально створено, та принципів, що сформувалися, для регулювання відносин, учасником яких є споживач продукту, причому норми, спрямовані на захист споживача, можуть поширюватися на різні аспекти ринкових операцій;
- б) Сукупність норм національного права держав-членів ЄС, що регулюють відносини щодо дотримання основних свобод споживачами товарів і послуг в ЄС;
- в) Сукупність норм міжнародного права щодо захисту прав споживачів у Європі;
- г) Сукупність норм наднаціонального права держав-членів ЄС, що регулюють відносини щодо дотримання основних свобод споживачами товарів і послуг в ЄС;
- д) Сукупність норм міжнародного права щодо зближення законодавств держав-членів в галузі захисту прав споживачів.

2. Як називається орган в системі ЄС, що здійснює нагляд за ступенем захисту споживачів та їх прав у законодавстві держав-членів ЄС, поряд з наглядом за якістю товарів, послуг?

- а) Директорат Європейської Комісії з захисту споживачів та охорони здоров'я;
- б) Комітет з захисту навколишнього середовища, громадського здоров'я та безпеки продовольства
- в) Європейський комітет зі стандартизації;
- г) Комітет з питань внутрішнього ринку та захисту споживачів;
- д) Комісія з дотримання прав споживачів.

3. Як називається орган в системі ЄС, що відповідає за координацію на рівні ЄС національного законодавства у сфері внутрішнього ринку, митного союзу, сприяння та захист економічних інтересів споживачів у контексті єдиного ринку?

- а) Директорат Європейської Комісії з захисту споживачів та охорони здоров'я;
- б) Комітет з захисту навколишнього середовища, громадського здоров'я та безпеки продовольства
- в) Європейський комітет зі стандартизації;
- г) Комітет з питань внутрішнього ринку та захисту споживачів;
- д) Комісія з дотримання прав споживачів.

4. В якому році прийнято Регламент, що регулює порядок відстеження і маркування ГМО?

- а) 2001;
- б) 2002;
- в) 2003;
- г) 2004;
- д) 2005.

5. Відповідно до норм ЄС, крім препаратів, що мають наркотичний ефект, заборонено рекламувати:

- а) Препарати, що мають снодійний ефект;
- б) Препарати, для лікування серцевих хвороб;
- в) Препарати, що впливають на реакцію;
- г) Препарати, що виготовляються в третіх країнах;
- д) Препарати, що продаються лише за рецептом лікаря.

6. З якого року, в ЄС, діє заборона на продаж косметичних виробів, які випробовувалися на тваринах?

- а) 2001;
- б) 2003;
- в) 2009;
- г) 2010;
- д) 2011.

7. На який термін видається ліцензія на лікарський засіб?

- а) 1 рік;
- б) 5 років;
- в) 6 років;
- г) 10 років;
- д) 12 років.

8. За скільки днів, до появи речовини, що визнається небезпечною, на ринку, повинно бути надане досьє даної речовини на розгляд комісії?

- а) 10;
- б) 14;
- в) 20;

- г) 30;
- д) 45.

9. Як називаються кодекси регулювання електронної торгівлі?

- а) Кодекси поведінки;
- б) Кодекси електронної торгівлі;
- в) Кодекси інтернет-торгівлі;
- г) Кодекси торгівлі;
- д) Кодекси зчитування.

10. На продавця чи виробника покладається обов'язок без стягнення додаткової плати зі споживача повернути останньому гроші, сплачені за товар, або здійснити заміну товару чи його ремонт у випадку, якщо:

- а) властивості товару не відповідають специфікації, наданій відповідно до гарантійного зобов'язання або у рекламі;
- б) споживач хоче повернути пошкоджений товар;
- в) властивості товару не відповідають естетичному уявленню споживача навіть попри несуттєві пошкодження товару;
- г) властивості товару не відповідають естетичному уявленню споживача протягом 7 днів після покупки;
- д) властивості товару не відповідають естетичному уявленню споживача протягом 14 днів після покупки.

11. Строк гарантії з моменту передачі товару споживачеві становить:

- а) 1 рік;
- б) 2 роки;
- в) 3 роки;
- г) 4 роки;
- д) 5 років.

12. Протягом якого строку має бути виявлена будь-яка невідповідність товару умовам договору, щоб вона презюмувалась, як така, що була на момент передачі товару?

- а) 1 місяць;
- б) 3 місяці;
- в) 6 місяців;
- г) 10 місяців;
- д) 12 місяців.

13. За продавцем закріплюється обов'язок письмово повідомити споживача про його право відмовитись від договору впродовж:

- а) 7 днів;
- б) 10 днів;
- в) 14 днів;
- г) 20 днів;
- д) 30 днів.

14. Таймшер – це:

- а) це договір (група договорів), за яким продавець надає покупцю право користування (або подібне право) нерухомим майном на платній основі (у твердій сумі) на певний період часу, не менший за тиждень на рік, та який укладається на період від 3-х років і більше;
- б) це договір (група договорів), за яким продавець надає покупцю право користування (або подібне право) нерухомим майном на платній основі (у твердій сумі) на певний період часу, не менший за місяць на рік, та який укладається на період від 1 року і більше;
- в) це договір (група договорів), за яким продавець надає покупцю право користування (або подібне право) нерухомим майном на платній основі (у твердій сумі) на певний період часу, не менший за 6 місяців на рік, та який укладається на період від 2-х років і більше;
- г) це договір (група договорів), за яким продавець надає покупцю право користування (або подібне право) нерухомим майном на платній основі (у твердій сумі) на певний період часу, не менший за 3 місяці на рік, та який укладається на період від 2-х років і більше;
- д) це договір (група договорів), за яким продавець надає покупцю право користування (або подібне право) нерухомим майном на платній основі (у твердій сумі) на певний період часу, не менший за 3 місяці на рік, та який укладається на період від 3-х років і більше.

15. Впродовж скількох днів, з дня підписання договору «таймшер», за покупцем визнається право відмовитись від нього без зазначення причин?

- а) 7 днів;

- б) 10 днів;
- в) 14 днів;
- г) 20 днів;
- д) 30 днів.

16. Впродовж якого терміну, з дня підписання договору «таймшер», за покупцем визнається право розірвати договір, у випадку відсутності певних умов договору, що вказані у додатку до Директиви 94/97?

- а) 1 місяць;
- б) 3 місяці;
- в) 6 місяців;
- г) 12 місяців;
- д) 24 місяці.

17. Відповідно до норм ЄС, у туристичних брошурах має міститись така інформація:

- а) тип розміщення та харчування;
- б) маршрут поїздки;
- в) загальні відомості про отримання візи;
- г) прізвища учасників туру;
- д) максимальна кількість учасників туру.

18. Умови, які можуть бути визнані нечесними у договорах стороною в яких є споживач, це умови в яких вимагають:

- а) обмеження чи виключення відповідальності виробника, постачальника за їх дії (бездіяльність) у разі заподіяння шкоди споживачу;
- б) укладення угоди, що „зв’язує” продавця, виконавця обставинами, за якими виконання договору залежить від споживача;
- в) обмеження чи виключення відповідальності виробника, постачальника за їх дії (бездіяльність) у разі заподіяння шкоди виробнику, постачальнику;
- г) незаконне зменшення чи обмеження прав споживача відносно продавця, постачальника та інших осіб у разі повного або часткового невиконання чи неналежного виконання ними будь-яких зобов’язань за договором;
- д) укладення угоди, що „зв’язує” споживача обставинами, за якими виконання договору залежить від продавця, виконавця та ін.

19. Кредитні договори до яких, згідно з правом ЄС, загальні норми не застосовуються:

- а) пов’язані з придбанням чи наймом нерухомого майна;
- б) договори, за якими споживач повинен сплатити кредит кількома платежами;
- в) про кредит, наданий без наявності оплати чи інших зобов’язань;
- г) про кредит, наданий за наявності оплати;
- д) договори, за якими споживач повинен сплатити кредит одним платежем.

20. Для визначення практики такою, що вводить в оману, необхідно щоб дії суб’єкта поширювалися хоча б на один з таких елементів інформації:

- а) обов’язки споживача;
- б) другорядні характеристики продукту;
- в) суть, природа, головні характеристики продукту;
- г) способи формування вартості продукту;
- д) права споживача.

Джерела і література: [12], [21], [32], [44], [45].